N°. 8896 NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. A°. 1860.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:
Voor Amsterdam.....ƒ 7.50. Voor de overige Steden des Rijks ƒ 8.50.
Voor Zondags-Editie..... „ 1.50. Afzonderlijke Couranten..... „ 0.10.
Het loopend Kwartaal moet voldaan zijn uiterlijk op den 15den der 3de maand.

Maandag 25 Junij.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICHS.
Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIËN:
Van een tot zeven regels, behalve de 35 c. zegelgeld..... ƒ 1.75.
Iedere regel meer..... „ 0.25.
Buitengew. groote Lett., naar mate der ruimte die zij beslaan, à 25 c. per regel.

Zondags-Editie.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Vrijdag 22 Junij (des Avonds).

— H. M. heeft gisteren in particuliere audientie den vice-admiraal Arthur Fanshawe benoemd tot commandeur der Badorde. Op het diner ten hove van d. a. tegenwoordig de Koning der Belgen met den graaf van Vlaanderen, Prins Victor v. Hohenlohe, de Belgische gezant en echtgenoot, de heer Rogier, sir Arthur Fanshawe, de gen.-ma. sir G. T. v. Straubensee, enz.

— De Koningin zal het nationale schuttersfeest, dat op 2 Julij in de hoofdstad der hoofdstad gehouden zal worden, met het noodige ceremonieel openen.

— In de zitting van het Huis der Gemeenten van gisteren klaagde sir R. Peel, over de afwezigheid der ministers als er interpellatien over de buitenlandsche zaken zijn aangekondigd. Te meer betreurde hij thans die van den minister van financien en van den minister van buitenlandsche zaken, omdat laatstgenoemde beloofd had mededeelingen wegens de dépêche van den Heer Thouvenel te zullen doen, welke dépêche, naar de spreker vernomen had, nu werkelijk is ingekomen. Zijns oordeels schoten de ministers in hunne verpligtingen jegens het huis en de natie te kort, door in deze gewigtige oogenblikken als de tegenwoordige niet op hunnen post te zijn. De onder-secretaris van staat sir G. Lewis antwoordde hierop, dat J. Russell wel eenige dagen geleden beloofd had de van den Heer Thouvenel verwachte dépêche mede te deelen, maar dat, voor zoo ver hem bekend was, die dépêche nog niet ontvangen is. Overigens kwam niets hem in opzigte op de orde van den dag voor en achtte sir G. Lewis het geheel den minister niet gehouden aanwezig te zijn, op de bloote onderstelling, dat interpellatien tot hem gerigt konden worden. Sir R. Peel wenschte zich nog nader verantwoorden, maar werd door het geroep, dat men tot de orde van den dag moest overgaan, daarin verhinderd. Na nog eenige woordenwisseling over datzelfde punt tusschen lord Manners en sir G. Lewis, werd de zaak zonder verder gevolg. Het Huis hield zich daarna met het ontwerp tot reorganisatie van het Indische leger, door de zamensmelting der Europesche met de inlandsche troepen, bezig.

— In het Huis der Gemeenten is door eenen van de Katholieke vertegenwoordigers van Ierland, den Heer O'Donoghue, eene petitie van een aantal inwoners der Iersche stad Youghal ingediend, waarin verlangd wordt, dat aan Ierland weder een afzonderlijk, Iersch Parlement worde gegeven, op grond, dat de belangen van Ierland door het Parlement van het Vereenigd Koningrijk, naar de adressanten beweren, niet genoegzaam behartigd, maar aan andere belangen opgeofferd worden. De strekking der petitie is, te betoogen, dat de Engelschen onverschillig omtrent het lot van Ierland zijn en dat land voor hun eigen voordeel uitmergelen. Het ellendige grieven van de Ieren, welke thans, hoewel Ierlands toestand in de laatste jaren grootelijks verbeterd is, wederom worden te berde gebragt, en wel van den kant der Katholieke partij; zij wordt daarin, hetgeen Engeland opzien baart, door Fransche schrijvers, behoorende tot de officiele dagbladpers ondersteund.

— Bij al de depots van troepen, bestemd naar China, is gisteren aanschrijving ontvangen, om eenige detachementen tot vertrek gereed te houden; zij zullen aan boord vsn de White Star naar Hongkong vertrekken, ter versterking van verschillende regementen in China.

— Gisteren avond tusschen 6 en 7 ure is de hoofdstad door een geducht onweder bezocht, hetwelk zoover men weet geene ongelukken heeft verwekt; alleenlijk werden de straten als in stroomen herschapen.

— Men heeft berigt, dat de Great Eastern op 18 Junij 14 mijlen van de Scilly-eilanden is gepraaid, snellen gang makende.

— Tom Sayers heeft van de officieren der Middellandsche zeevloot eene groote gouden medalje met het opschrift *voor dapperheid*, ontvangen.

— Te Sheffield heeft een der leden van den gemeenteraad zijn verzoek gedaan om eene vervolging in te stellen tegen degenen, die de inschrijving ten behoeve van Garibaldi bevorderlijk zijn. Indien aan zijnen wensch werd voldaan, zou hij zich tot den minister van binnenl. zaken wenden, wiens bedoeling hij meende te handelen.

— De *Glasgow* is te Queenstown aangekomen met berigten uit New-York van 9 dezer. Generaal Walker heeft zich met eenige officieren naar Centraal-Amerika begeven.

— Uit Vera Cruz loopen de berigten tot 30 Mei. Het corps diplomatique had alle betrekkingen met Miramon geschorst. Miramon was door de troepen van Juarez omringd, zonder dat hij kans had te ontsnappen. De Amerikaansche gezant zou naar Washington terugkeeren, wanneer het verdrag met Mexico niet werd geratificeerd.

Duitsche Post.

WEENEN, 21 Junij. Het bestuur der nationale bank heeft sedert ongeveer vier weken een aanvang gemaakt met het verkoopen van een gedeelte der vaste goederen, welke nu vier jaren geleden aan de bank werden afgestaan tot dekking van een deel der staatsschuld. Nu echter wordt deze maatregel op grooter schaal voortgezet, zoodat ongeveer voor 20 millioen gulden zal in veiling zijn gebragt. Men verwacht, dat hiermede spoedig zullen worden voortgegaan.

— De directeur der hof- en staatsdrukkerij, Alois Auer is als ridder der IJzeren Kroon 3de klasse, ingevolge de statuten, verheven in den ridderstand van Oostenrijk, met den titel von Welsbach.

— De graaf van Chambord zal den ganschen zomer doorbrengen op zijn kasteel Froschdorf.

BERLIJN, 23 Junij. (des Ochtends). Hoewel de Koning door het langdurig lijden bijna niet meer te herkennen is, zoo is zijn toestand in de laatst verloopen dagen toch iets verbeterd, wat zijne ligchamelijke krachten betreft.

— Men verneemt, dat het voornemen bestaat om den Prins-Regent, bij zijne terugkeer in de hoofdstad, een openbaar bewijs van hulde en dankbaarheid te geven voor zijne mannelijke, krachtige houding te Baden-Baden.

— De minister van oorlog, de generaal v. Roon, is naar Baden-Baden vertrokken.

— Van eene goed onderrigte zijde wordt gemeld, dat de verzekeringen door Keizer Napoleon aan de Duitsche vorsten te Baden-Baden gegeven van dien aard zijn geweest, dat men zich mag verlaten op het onderhoud voortduren des vredes. Uitsluitend met het doel om door onvoorziene gebeurtenissen niet verrast te worden, hebben de op het congres tegenwezige vorsten de noodige maatregelen genomen om, overeenkomstig de voorstellen van den Prins-Regent dienaangaande, het gemeenschappelijk Duitschland tegen elke aanranding te verzekeren.

— Volgens mededeelingen uit Barmen, heeft de politie de beide Zulunegers, die op de kermis aldaar werden ten toon gesteld, in verzekerde bewaring genomen, dewijl zij zich hadden schuldig gemaakt aan diefstal.

— Uit Elbing wordt medegedeeld, dat de leerlingen, die de school van middelbaar onderwijs bezoeken, reeds sedert verscheidene maanden geregeld onderrigt ontvangen in den wapenhandel. Hetzelfde geschiedt op de gymnasien te Hamm en te Arnsberg.

— Men berigt uit Keulen, dat Prins en Prinses Frederik der Nederlanden met hunne dochter gisteren aldaar zijn aangekomen en den nacht op Deutz hebben doorgebragt.

— Men meldt uit Petersburg, dat de Keizerin weduwe den 22sten Julij te aldaar van hare buitenlandsche reis wordt terugverwacht. Wijders zegt men er bij, dat de vredelievende verklaring der Fransche regering in den *Moniteur* aldaar weinig, maar toch geen ongunstigen indruk heeft gemaakt. Over het algemeen is men daar van oordeel, dat Frankrijk het goed zijn belang inziet, om voor het oogenblik op eene uitbreiding der grenzen langs de Rijnstreken te werken, maar dat het niet in gebreke zal blijven zijne plannen op dat punt ten uitvoer te leggen, zoodra zich hiertoe eene gunstige gelegenheid opdoet, of Duitschland zelf er eenige aanleiding toe geeft.

Nog wordt van daar gemeld, dat te Odessa een Duitsch dagblad in het licht zal gegeven worden. Het aantal Duitschers, te Odessa en in Zuidelijk Rusland gevestigd, wordt op 100,000 begroot.

FRANKFORT, 22 Junij. In de zitting, gisteren door de bondsvergadering gehouden, is uitsluitend beraadslaagd over de militaire aangelegenheden van den bond. De gezanten van Pruisen, Saksen en Hanover waren afwezig.

— De Pruisische gezant bij de bondsvergadering, de Heer v. Usedom is naar Baden-Baden vertrokken.

— Uit Baden-Baden wordt medegedeeld, dat de conferentie der verschillende Duitsche ministers van binnenl. zaken, aldaar vereenigd, reeds zijn aangevangen. Men onderstelt, dat zij tot het einde der maand zullen duren; ter bijwoning der zittingen worden nog andere ministers van buitenlandsche zaken verwacht.

Fransche Post.

PARIJS, Vrijdag 22 Junij.

— De Keizer zal binnen kort naar Parijs terugkeeren om het Marokkaansche gezantschap te ontvangen. Het zal drie maanden in de hoofdstad blijven en heeft in een hôtel in de Champs Elysées zijn intrek genomen.

— Er is sprake van een uitstapje, dat de Keizer en de Keizerin in het begin van de volgende maand naar Savoye en het graafschap Nizza zullen doen.

— De generaal Fleury, de adjudant, die den Keizer naar Baden heeft vergezeld, is benoemd tot ridder der Pruisische orde van den Rooden Adelaar 1ste klasse.

— De maarschalk Vaillant, die zich thans weer hier bevindt, heeft onmiddellijk na zijne aankomst te Fontainebleau met den Keizer een langdurig onderhoud gehad. Men verzekert, dat hij zal benoemd worden tot gouverneur van den Kroonprins.

— De vorstin Cuza, die zich naar de Pyreneën begeeft, is alhier aangekomen.

— Het dagblad *l'Espérance* van Genève, dat door de Fransche regering wordt bezoldigd, raadt Frankrijk aan „den heiligen grafkelder van Waterloo" uit de handen der vreemdelingen te redden.

— Men verhaalt dat er met den graaf de Chambord en de Prinsen van Orleans onderhandelingen zijn aangegaan, om naar Frankrijk het stoffelijk overschot te doen voeren van de leden der beide takken van het huis Bourbon, die in ballingschap gestorven zijn en voornamelijk dat van Karel X en Lodewijk Filips, ten einde het te St. Denis bij te zetten.

— De Heer Jules Fleury, broeder van den 1sten stalmeester van den Keizer en consul-generaal te Barcelona, is benoemd tot consul-generaal te Londen, ter vervanging van den Heer Gaillard de Ferry, die als hoofdagent van het ministerie van buitenlandsche zaken naar Marseille verplaatst is.

— De nota door den Heer Thouvenel, eergisteren aan de mogendheden gezonden ten geleide der officieele kennisgeving van de inlijving van Nizza in Savoye, vangt aan met een betoog dat de geschiedenis geene vergrooting van grondgebied vermeldt, die regtvaardiger en wettiger was dan deze. Aan de bevolkingen toch heeft men de ruimste gelegenheid gegeven daaromtrent zijne meening te openbaren en de verkregen uitkomst heeft bewezen, dat de inlijving het eenstemmig verlangen was van het volk, terwijl bovendien dit verlangen door de wettige souvereinen van beide landen is bekrachtigd. De Fransche regering twijfelt dus niet of de mogendheden zullen hare bekrachtiging bij deze willen voegen, even als dit door de Sardinische vertegenwoordigers is geschied. De Fransche regering gelooft des te eerder, dat de verschillende mogendheden daartoe zullen medewerken, omdat zij buitendien geneigd is aan de Europesche mogendheden de kwestie betreffende Zwitserland te onderwerpen. Zij herhaalt daarom ten volle bereid te zijn omtrent de Helvetische republiek alle pligten te vervullen, die deze in staat zullen stellen de onzijdigheid te handhaven, zoo als die door het eindtractaat van Weenen is voorgeschreven. Aan de eischen van den bondsraad betreffende Chablais en Faucigny zal zij echter nimmer toegeven, omdat zij ontkent, dat er eenig verband tusschen die streken en de voorschreven onzijdigheid bestaat. Frankrijk kan daarin dus niet toestemmen, maar de regering verklaart zich bereid nieuwe bewijzen harer welwillendheid jegens Zwitserland te geven. Zij gelooft daarenboven, dat zij reeds bij herhaling heeft doen blijken de pligten te begrijpen, uit hare nieuwe geographische verhouding tot Zwitserland geboren en waarvan hare voortdurende welwillendheid de beste waarborg zal wezen.

— De schrijver van de brochure der voormalige partijen, de Heer Prevost-Paradol, is door de regtbank veroordeeld tot eene maand gevangenisstraf, de uitgever de Heer Duminbray tot 3000 francs en de drukker Bray tot 500 francs boete.

— Men verzekert, dat het manifest van den infant Don Juan, door sommige dagbladen medegedeeld, onecht is, en dat het *Journal des Débats*, dat het eerst dit stuk in zijne kolommen heeft opgenomen, deswege zal worden vervolgd.

— Het blijkt meer en meer, dat er groot geschil bestaat tusschen graaf Cavour en Garibaldi. De *Opinione* laat zich zeer ongunstig uit over de omgeving van den Siciliaanschen dictator en de door dezen aangestelde ministers. Men had niet gedacht, dat het genoemde orgaan nu reeds Garibaldi zou hebben doen voorkomen als iemand, die te leur gesteld is in zijne verwachtingen, en zich niet in staat gevoelt om den toestand van het oogenblik te beheerschen; hoofdzakelijk ook uithoofde der onkunde en onbedrevenheid zijner raadslieden. De zending van den Heer de la Farina, in zoo ver die zou hebben moeten strekken, om de verstandhouding te herstellen, zou alzoo als geheel mislukt moeten worden beschouwd.

— Toen de Hertog van Modena ten vorige jare uit zijn gebied week, werd gezegd dat hij een aantal wegens staatkundige redenen gevangen zittende personen mede genomen en hen in Oostenrijksche gevangenissen had doen opsluiten, alwaar zij zich nog zouden bevinden. Eveneens zouden de pauselijke overheden bij het verlaten der Romagna gehandeld hebben. In de zitting der Sardinische Kamer van Afgevaardigden van den 19den is deze zaak door een lid ter sprake gebragt. De Heer Cavour verklaarde daarop, dat hij die handelwijze strijdig met het volkenregt en de gebruiken der beschaafde wereld achtte; dat hij zijdelings pogingen had gedaan om bij het Oostenrijksche en Romeinsche gouvernement te bewerken, dat de bedoelde personen uit de gevangenis ontslagen en in vrijheid gesteld zouden worden, maar dat dit hem niet gelukt was; en dat hij nu in deze zaak alleen nog van den invloed der publieke opinie van Europa, welke de handelwijze der gevallen regeringen gewis streng zou afkeuren, iets goeds verwachtte. Oostenrijk, zeide de Heer Cavour, had geantwoord, dat de bepalingen te Villafranca gemaakt, niet tot uitvoering waren gekomen, en dat het alzoo niet gehouden was de aldaar beloofde amnestie te verleenen.

— Naar men verneemt heeft de Sardinische gezant te Napels voor zijn eisch tot teruggave der beide door de Napelsche kruisers genomen schepen, drie motieven aangevoerd: 1°. omdat eerstgemelde de Sardinische vlag (en niet de Engelsche, zooals eene dépêche het heeft doen voorkomen) tot misleiding geheschen hebben; 2°. omdat de laatsten in open zee genomen zijn, dus buiten het gebied, dat binnen de jurisdictie van Napels valt; en 3°. omdat de scheepspapieren in volkomen orde waren, zoodat alleen de onderstelling, dat die schepen eene vijandelijke bestemming hadden, geen regt gaf om ze te nemen.

— De Heer de Martino is den 19den dezer van zijne zending naar Parijs te Napels teruggekeerd. Hij heeft zich onmiddellijk naar Portici begeven, om den Koning verslag van zijne mislukte missie te doen.

— Het bestuur der opstandelingen van Palermo brengt, om de militaire maatregelen, die het genomen heeft, te voltooijen, een decreet in gereedheid omtrent de regeling van het kader van den generalen staf van het Siciliaansche leger. Men verzekert, dat, volgens dit ontwerp, het getal divisie-generaals 3 en dat der brigade-generaals 6 zal bedragen. Men noemt onder de officieren, die tot divisie-generaals benoemd zullen worden, den de kol. Medici en onder degene, die tot brigade-generaals gekozen zullen worden, de kolonels Turr en Nino Bixio. De andere betrekkingen zullen voor de hoofd-officieren van het Italiaansche leger gereserveerd blijven, die hun ontslag hebben aangevraagd, ten einde onder Garibaldi te dienen. De bekende keuzen zijn algemeen goedgekeurd. Zij betreffen mannen vol geestkracht en warme aanhangers van de zaak der opstandelingen. De zamenstelling van het Siciliaansche leger, met regelmatige elementen bewerkstelligd, zal een zeer gewigtig feit zijn. Zij zal aan de tegenwoordige gebeurtenissen van het eiland een aanzien geven, hetwelk geheel verschilt van dat der gebeurtenissen in 1848, gedurende welken tijd aan den opstand een centraal staatkundig bestuur en eene militaire regelmatige organisatie ontbroken heeft.

Het Napelsche leger van zijne zijde is op het maximum van den voet van oorlog gebragt en zal op 1 Julij e. k. een effectief vormen van 163,000 man, de gewone reserve van 33,000 man medegerekend, die een deel van het leger in active dienst zal uitmaken.

— De *Opinion Nationale* bevat heden de namen der vroeger uitgewekenen, die naar Sicilie zullen terugkeeren. Zij noemt in de eerste plaats de Heeren Salecetti Torrearsa, den prins Butera, minister onder het statistief van 1848, den prins Niscemi, schoonzoon van den prins Cassaro, die tegenwoordig president is van het Napelsche kabinet. Hetzelfde dagblad voegt er bij dat de generaal Ulloa, de beroemde verdediger van Venetie, voornemens is om deel te nemen aan den strijd tegen Napels.

— Men wil dat de H. Vader eerstdaags eene allocutie zal houden, waarin de toestand der Kerk en van haar Hoofd met sombere kleuren geschetst zal worden. Intusschen beginnen de Fransche dagbladen aankondigingen betreffende de pauselijke leening in hunne kolommen op te nemen.

— Te Valencia is een kelder ontdekt, welke het stoffelijk overschot bevat van den laatsten Moorschen koning van Valencia, en een kostbaar perkament, dat de identiteit bewijst.

— Een dagblad van Bilbao meldt dat de Keizerin der Franschen binnen kort waarschijnlijk eene reis naar Biscaye zal ondernemen.

Belgische Post.

BRUSSEL, Zaturdag 23 Junij.

Ofschoon reeds sedert 1851 het Belgische gouvernement door de wetgevende kamers gemagtigd is om, tegen rentegarantie van 4 pCt. concessie te verleenen tot den aanleg van eenen spoorweg van Luik naar Tongeren (dus op eenen zeer geringen afstand), zijn, ondanks den meest uitdrukkelijken aandrang der daarbij belanghebbenden localiteiten, al de daartoe aangewende pogingen tot hiertoe mislukt, omdat het verkeer langs dezen nieuwen weg te weinig belangrijk zou zijn, zoodat tot verkrijging van het benoodigde kapitaal de rentegarantie van 4 pCt. niet voldoende is geweest. Er zijn adressen ingediend om het gouvernement uit te noodigen den aanleg en de exploitatie van dien weg voor zijne rekening te nemen. Daarenboven is eenige dagen geleden te Luik eene bijeenkomst gehouden, waarop is besloten, dat er termen bestaan om bij de regering alle noodige stappen te doen, tot spoedige verkrijging van eenen weg van Luik naar Bilsem, en van daar naar de Nederlandsche grenzen, loopende door het noorder kwartier der stad Luik, Herstal, Glons en Tongeren.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Zondag 24 Junij.

Z. M. heeft benoemd tot ridder der orde van den Nederl. Leeuw, den Heer C. J. M. Nagtglas, gouverneur der Nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea, thans met verlof in Nederland.

Z. M. heeft aan den Heer A. B. Mentz, op verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van lid der commissie van adm. over de gevangenis te Hoorn, en in zijne plaats tot lid dier comm. benoemd, den Heer N. T. Michaëlis, ingenieur van den waterstaat aldaar.

Z. M. heeft benoemd tot procureur bij het prov. geregtshof in Drenthe en de arrond. regtbank te Assen, Mr. A. J. Tonckens; tot plaatsverv. kantonregter te Medemblik S. Lok- en tot regter-plaatsverv. in de arrond. regtbank te Hoorn, Mr. J. Gerdenier; tot directeur van het postkantoor te Waalwijk, de Heer J. P. P. Leurs; tot surnum. der posterijen Jhr. H. C. Sandberg en Jhr. J. G. van der Goes.

Z. M. heeft den officier van gez. 3de kl. bij de Nederl. zeemagt, G. Goedkoop, op verzoek, eervol uit de zeedienst ontslagen.

De Minister van staat en van finantien heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat in het jaar 1860 zullen worden aangesteld drie surnumerairen bij het vak der directe belastingen en van het kadaster, dat op 14 Aug. a. s. en volgende dagen zal worden afgenomen het vergelijkend examen; dat de verzoekschriften om toelating tot dat examen, vergezeld van de stukken bij art. 3 van gemeld besluit bedoeld, aan het departement van finantien behooren te worden ingezonden voor of uiterlijk op 30 Julij 1860.

De Minister van staat en van finantien heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat in het jaar 1860 zullen worden aangesteld tien surnumerairen der dir. belastingen, in- en uitg. regten en accijnsen, dat op 14 Aug. a. s. en volgende dagen zal worden afgenomen het vergelijkend examen; dat de verzoekschriften om toelating tot gemeld examen, voorzien van de stukken in art. 5 van dat besluit omschreven, voor of uiterlijk op 20 Julij a. s. aan het depart. van finantien behooren te worden ingezonden.

De minister van staat en van finantien heeft bepaald, dat wanneer hooge veenen, zonder bebouwing, alleen na afbranding der heideplanten, met boekweit bezaaid worden, dit geene ontginning van hooge veenen daarstelt gelijk bij de wet van 6 Junij 1840 (Staatsblad N°. 17) bedoeld is.

Woensdag e. k. zal in den gemeenteraad alhier het volgende in behandeling worden gebragt: Het voorstel van den Heer J. G. Rijnders, betreffende de spoorweg-aangelegenheden; de voordragt van Burg. en Weth. betreffende het Stedelijk Gymnasium met de daarop gemaakte bedenkingen.

De openbare bevordering en prijsuitdeeling der leerlingen van het stedelijk gymnasium alhier zal plaats hebben, op Maandag den 2den Julij, des ochtends ten 10 ure in de Engelsche kerk op het Bagijnhof; bij die gelegenheid zullen er door leerlingen van de eerste afdeelingen (A. Polak en A. Wartena,) Latijnsche redevoeringen worden uitgesproken, en een Nederduitsche door den leerling F. G. A. Herckenrath, van de tweede afdeeling.

Men leest in de *Provinciale Groninger Courant* van 22 Junij jl.:

„Eergisteren had te Groningen de aangekondigde bijeenkomst van leden der spoorweg-vereeniging Groningen plaats.

Nadat daarin het aanhangige wets-ontwerp op de spoorwegen, naar aanleiding ook van het verslag van de commissie van rapporteurs uit de Tweede Kamer, was besproken, vereenigden zich de leden eenparig met het gevoelen des bestuurs, dat, 1°. bij dit wets-ontwerp de belangen van dit gewest, vooral met het oog op handel en nijverheid, zeer waren benadeeld, terwijl die van het naburige Drenthe daarin genoegzaam geheel waren voorbij gezien, doordien in dit ontwerp niet voorkwam de lijn van Meppel over Assen naar Groningen. 2°. Dit wets-ontwerp geene zekerheid opleverde, noch uit een financieel oogpunt, noch met het oog op de wijze van uitvoering der werken, dat de geprojecteerde spoorwegen werkelijk binnen zekeren tijd zouden worden daargesteld. Men achtte het daarom volstrekt noodig, dat onder mededeeling der motieven, die tot dit besluit hebben geleid, bij den Koning en bij de Staten-Generaal werd aangedrongen, daarop, dat in dit ontwerp mogten worden opgenomen de lijnen Groningen-Assen-Meppel en dat mogt worden bepaald, dat *en* in het Noorden *en* in het Zuiden, *en* op eenig punt in het midden des rijks *gelijktijdig* met het daarstellen der geprojecteerde spoorwegen mogt worden aangevangen, opdat daardoor de natie zekerheid erlange, dat het *geheele* plan worde uitgevoerd.

Door de laatste bepaling zou tevens eene betere voorziening in de wijze van voldoening der kosten noodzakelijk worden. Nadat de leden, die door deze vereeniging waren gecommitteerd om haar te vertegenwoordigen in de centrale spoorweg-commissie in deze provincie, hadden medegedeeld, dat in de vergadering dier centrale commissie, gehouden op Woensdag den 20sten dezer, besloten was, zich over dezelfde punten te adresseren aan Z. M. den Koning en aan de Staten-Generaal, werd besloten, dat door deze vereening geen *afzonderlijk adres* in dezen zou worden ingediend, daar zij, als een deel uitmakende van de centrale commissie, geacht kon worden in het adres der commissie van haar gevoelen te hebben doen blijken."

Ter wederlegging van de ongunstige berigten, welke men voor eenigen tijd heeft getracht te verspreiden, aangaande de pogingen, die aangewend worden tot berging van de schatten, die men vermoedt, dat zich nog bevinden in het wrak van the Lutine, kan men volgens officieele rapporten, loopende van 13 tot 21 dezer, meldende dat de toestand van het stuk wrak nog bijna dezelfde is als toen men het voor den pinksterstorm heeft verlaten, bij eene diepte van 43 a 48 vt. bij laag of hoog water. De ophoopingen van zand op sommige plaatsen varieeren. De helmduikers, die eenigzins ontmoedigd schenen, hebben weder pogingen aangewend en zijn bij herhaling in de diepte afgedaald met het gunstig resultaat, dat zij op 20 en 21 dezer, 98 Sp. Matten hebben boven water gebragt, benevens 2 koperen huidspijkers en een militaire marineknoop. Het voornemen bestaat, om weder te beproeven met het duikervaartuig de berging verder voort te zetten. Aan het vaartuig zijn vele verbeteringen aangebragt en de machinerie en toestellen vermeerderd; binnen weinige dagen zal het naar Terschelling vertrekken.

Gisteren werd door den scheepsbouwmeester A. van der Hoog, van de werf Koning William, met het beste gevolg te water gelaten het voor de Marine aangebouwd wordende stoomflotille-vaartuig Apeldoorn.

Tot consulair agent voor de provincie Groningen is door het Fransch gouvernement benoemd de Heer Louis Israëls, te Groningen.

Uit Curaçao wordt aan de *Ut. Ct.* van den 13den Mei geschreven: De droogte heeft hier zeer lang geduurd, en er is op vele plantaadjes gebrek aan water, zoodat het vee naar elders moet om te drinken, hetgeen op enkele plaatsen in geen 27 jaar was geschied. In het westen was echter nog voor eene maand een ferme regen gevallen. De zoutoogst belooft goed te zijn. Op St. Martin is men zeer ontevreden over de concessie Perinon. Men beweert, dat de bewoners niet willen gehoorzamen aan de bevelen der regering, die aan alle bewoners, behalve aan de belanghebbenden in de maatschappij Perinon, verboden heeft zout in te zamelen. Die tegenstand verdient echter nog bevestiging.

* 's GRAVENHAGE, 23 Junij. Gisteren avond is het concours van de scherpschutters-collegien en vereenigingen in ons land gesloten. Na den afloop had aan het etablissement Zeerust, te Scheveningen, een groot diner plaats, terwijl muziek op het terras uitgevoerd werd. Eene talrijke menigte bleef daar tot laat in den avond in genoegen bijeen. Heden morgen heeft het kampschieten een aanvang genomen. De namen der overwinnaars zijn de volgende: Schijf Willem III (met kampschoten). Eerste prijs, de Heer Roosegardt van Amsterdam; 2de prijs, de Heer Dirtlinger van Amsterdam; 3de prijs, de Heer Grisart van Delft; 4de prijs, de Heer de Leeuw van Arnhem. Schijf Prins van Oranje. Eereprijs, de Heer Welsink van 's Hage; 1ste prijs, de Heer de Leeuw van Arnhem; 2de prijs, de Heer Zeller van Arnhem; 3de prijs, (met kampschoten) Z. K. H. de Prins van Oranje. Schijf Prins Frederik der Nederlanden (met kampschoten) 1ste prijs, de Heer Grisart van Delft; 2de prijs, de Heer Nissen van Amsterdam; 3de prijs, de Heer A. Hofman van Amsterdam. Schijf Prins Hendrik der Nederlanden (200 ellen) Eereprijs, de Heer Bispinck van Amsterdam; (kampschoten) 1ste prijs de Heer van Hoven van Amsterdam; 2de prijs, de Heer Roosegardt van Amsterdam; 3de prijs Heer Grisart van Delft. Schijf 's Gravenhage (kampschoten) 1ste prijs, de Heer Bouvier van Amsterdam; 2de prijs, de Heer Keijzer van Amsterdam; 3de prijs, de Heer van Dith van Amsterdam. Schijf Willem Tell (kampschoten) Eereprijs, de Heer Bispinck van Amsterdam; 1ste prijs, de Heer Bouvier van Amsterdam; 2de prijs, de Heer Hodenpijl van Amsterdam; 3de prijs, de Heer Maitland van 's Hage. Schijf St. Hubert Eereprijs, de Heer de Leeuw van Arnhem; 1ste prijs, de Heer Grisart van Delft; 2de prijs, de Heer Koster van Amsterdam; 3de prijs, de Heer Vogel van Delft. Schijf Nederland. (300 el) Eereprijs, de Heer Bispinck van Amsterdam; 1ste prijs, de Heer Savalie van 's Hage; 2de prijs, de Heer Des Tombe van 's Hage; 3de prijs, (kampschoten), de Heer Welsink van 's Hage. Na afloop van het prijsschieten hebben de feestvierenden zich vereenigd aan een vriendschappelijken maaltijd in het hotel de Oude Doelen, hetwelk vereerd werd met de tegenwoordigheid van HH. KK. HH. de Prinsen van Oranje en Hendrik der Nederlanden, waarbij gulle vriendschap en cordialiteit tot laat in den avond voortduurden.

— De Heer Mr. Huguenin is heden plegtig als raadsheer in den Hoogen Raad geïnstalleerd. De procureur-generaal, de Heer van Maanen, en de president, de Heer de Greve, hebben toepasselijke aanspraken gehouden, waarin hulde werd gebragt aan den overleden raadsheer den Heer Evertsz, en den nieuw opgetredene met zijne benoeming werd geluk gewenscht.

LEYDEN, 23 Junij. Voor het examen, om tot de academische lessen te worden toegelaten, dat den 19den dezer en volgende dagen alhier heeft plaats gehad, hadden zich 25 adspiranten aangemeld. Van deze zijn er 12 toegelaten en 13 afgewezen.

* UTRECHT, 23 Junij. Tot doctor in de beide regten werd heden alhier bevorderd de Heer F. A. van Hall, van 's Gravenhage, na verdediging van Theses Juridicae Inaugurales.

UTRECHT, 23 Junij. Gisteren is aan onze hoogeschool bevorderd tot doctor in de vroedkunde de Heer H. B. S. Hemmers, med. doct. te Utrecht, met theses.

AMERSFOORT, 22 Junij. Heden morgen ten elf ure werden de zittingen van het congres hervat. Na eene korte discussie over het houden eener laatste vergadering op morgen, waartoe besloten werd omdat de afdeelingen hare werkzaamheden nog niet ten einde hadden gebragt en de vergaderingen der afdeelingen uit den aard der zaak door eene algemeene vergadering moeten gevolgd worden, werd aan de orde gesteld punt V van het programma: *bepaling van de plaats, waar het* XVI*de congres zal gehouden worden en de benoeming van het bestuur.*

Daar zich geen gemeentebestuur had aangemeld om het volgende congres binnen zijne muren te zien, verkeerde het bestuur van dit congres in eenige moeijelijkheid. De provincie Zuid-Holland was aan de beurt en de voorzitter stelde voor, dat het XVIde congres te Delft zou worden gehouden. Een der leden, de Heer Albarda, meende dat de Haarlemmermeer een belangrijk oord zou zijn voor een bezoek van de leden van het volgende congres, maar van meer dan eene zijde werd op de bezwaren gewezen die de huisvesting enz. der leden in die streek zou opleveren. De Heer Bredius gaf alstoen in overweging om het te Dordrecht te houden; hij hield zich verzekerd, dat het gemeentebestuur dit niet ongaarne zien zou, dat de gemeente er mede ingenomen zou zijn en de maatschappij van landbouw, van welker afdeeling te Dordrecht hij voorzitter was, hare medewerking daartoe zou vereenen. Hij voerde evenwel als bezwaar aan, dat hij, op dit oogenblik niet in staat was personen te noemen, die zich met de betrekkingen van bestuurders wilden belasten. Hij stelde voor dit aan den burgemeester van Dordrecht over te laten. Nadat een der leden, de Heer Boeke, den wensch had uitgedrukt, dat de Heer Bredius zich met het voorzitterschap belastte, een wensch, die algemeene toejuiching vond, maar welker vervulling de Heer Bredius uit bescheidenheid en om geen verkeerden schijn op zich te laden, afwees, werd besloten, dat

1°. het XVIde congres te Dordrecht zal worden gehouden en

2°. de burgemeester dier gemeente zal worden verzocht een bestuur zamen te stellen, van welke zamenstelling door het bestuur van dit congres tijdig publiciteit zal worden gegeven.

Punt VI van het programma: *berigten over den toestand van de veldgewassen, de veeteelt, de verveeningen, de landontginningen enz.* gaf als gewoonlijk aanleiding tot een aantal mededeelingen uit de verschillende provincien. Over Groningen voerde de Heer Boeke, het woord, over Friesland de Heer Beyma, over Overijssel de Heer Jordens, over Gelderland de Hr. van Meurs, die zich bepaalde bij de Hooge Veluwe, de Hr. Nagel, van Nijmegen en de Hr. van Brakel, van Arnhem; over Utrecht de Hr. van Walraven Fischler, over Noord-Holland de Heer de Clercq, over Zeeland, de Heer Voet, terwijl over Noord-Brabant een verslag werd voorgelezen van den Heer Bérail en over Limburg en Zuid-Holland geen lid ter vergadering tegenwoordig eenige mededeeling konden doen, hetgeen voor de laatste provincie zeker het geval niet zoude geweest zijn, indien de Heer Gevers Deynoot niet verhinderd ware geweest deze zitting van het congres bij te wonen. De verslagen luiden over het algemeen gunstig. Het verdient bijzondere vermelding, dat de longziekte onder het rundvee in Groningen en Friesland vermindert ook ten gevolge van de inenting. Minder aangenaam is het ons te vermelden dat die gevreesde ziekte in de provincie Utrecht hand over hand toeneemt, hetgeen volgens de Heeren verslaggevers moet worden geweten aan den onoverwinbaren tegenstand, die de toepassing van het heilzame voorbehoedmiddel bij de Stichtsche landbouwers ondervindt.

Na die mededeelingen berigtte de voorzitter, dat het stuk van den Heer van der Meer Kuffeler, betreffende de tabaks-cultuur, dat naar de derde afdeeling was verzonden, in het verslag van dit congres zou worden opgenomen.

Het belangrijkste gedeelte van een congres vormen de overwegingen der afdeelingen, waarover in de laatste vergadering verslag wordt uitgebragt door de voorzitters of secretarissen dier afdeelingen. Gelijk wij reeds zeiden hadden nog niet alle afdeelingen hare overwegingen ten einde gebragt; de eerste en derde verlangden nog over een belangrijk onderwerp (het landbouwkundig onderwijs) eene gemeenschappelijke bijeenkomst te houden. Mitsdien werd haar verslag tot morgen geadjourneerd.

De tweede afdeeling: *Tuinbouw, houtteelt* en *bijenteelt*, had zich in drie onder-afdeelingen gesplitst, naar de drie genoemde vakken. Over de eerste en tweede onder-afdeeling bragt de Heer van Meurs verslag uit, of liever, hij onderwierp aan het congres de voorstellen, welke door deze afdeelingen gedaan waren, om ze als voorstellen van het congres te doen bekrachtigen. Van de overige punten in de sectien behandeld, zou een uitvoerig rapport ter plaatsing in het algemeen verslag worden opgemaakt. Dat voorstel had betrekking op N°. 61 van het programma, luidende:

„Men hoort vele klagten over de onzekerheid der *namen*, waaronder onze *vruchtboomen*, vooral de betere soorten, bij verschilleude kweekers en in verschillende streken bekend zijn, en het is wenschelijk, dat zekere bepaalde namen voor onze verschillende soorten van appelen, peren en andere boomvruchten aangenomen worden, zoo als dit in Frankrijk, op het *Congrès pomologique*, met aanvankelijk goed gevolg, naar het schijnt, beproefd wordt. Men vraagt, of dit doel kan worden bereikt door bij een volgend Congres de namen, welke het meest voor elke verschillende soort passen, te doen vaststellen, met opgave der namen, welke minder gepast schijnen, en om die reden moeten worden afgekeurd; dan wel, of er eenig ander en beter middel is om dit ongerief weg te nemen."

De eerste vraag had de afdeeling ontkennend beantwoord, zij meende dat daaraan verschillende bezwaren waren verbonden, maar op de vraag of een beter middel ware te vinden, had zij geadviseerd, om — gelijk in het Tijdschrift *Flora en Pomona* was aangegeven — te trachten een ooftboom-proeftuin tot stand te brengen. De afdeeling helde te meer daartoe over, nu in Deventer een kruidtuin was opgerigt, waarmede welligt de toepassing van dit denkbeeld gepaard kon gaan. Dien ten gevolge stelde zij voor eene commissie te benoemen, bestaande uit de heeren Ballot, Schoter en van Naamen van Eemnes, om met het bestuur van genoemden tuin in overleg te treden tot het oprigten van een ooftboom-proeftuin.

Dienovereenkomstig werd besloten.

Alsnu bekwam de Heer Verloren, uit Utrecht, secretaris van de onderafdeeling *Bijenteelt* het woord en gaf aan de vergadering te kennen, dat alle punten ter behandeling in die afdeeling voorgesteld, tot eene voldoende oplossing waren gebragt. De geachte spreker kon dus niet een enkel onderwerp aanwijzen, waarop in een volgend congres zoude kunnen worden teruggekomen. Hij zoude het betreuren indien het gevolg daarvan mogt wezen, dat deze nog kortelings aan de hoofdonderwerpen ter behandeling van het congres toegevoegde afdeeling mogt worden ingetrokken. Ten einde dus zooveel mogelijk te verhoeden dat dit mogt geschieden, stelde hij aan het congres voor, om te besluiten den Heer Dirks, te Lunteren, uit te noodigen om een onderzoek in te stellen omtrent vraagpunt 81: „Kunnen de *Lierzonsche korven*", — eene hoogst belangrijke verbetering voor de bijenteelt, door dien heer hier te lande ingevoerd, — „voor onze meestal ambulatoire bijenteelt dienen?" Het congres vereenigde zich met dat denkbeeld. Tot hetzelfde einde werd insgelijks, op voorstel van den Heer Verloren, besloten, om aan den Heer Dirks en eenige andere voorname bijenhouders de druivensuiker af te staan door de in ons verslag reeds genoemde fabriek uit Neuwied ingezonden, ten einde door hen kunne worden beproefd of die suiker dienstig kan zijn als surrogaat voor het gewone voedsel der bijen gedurende den winter, honig, bloem- en stuifmeel, wanneer daaraan gebrek mogt zijn.

Namens de derde afdeeling *Land- en Staathuishoudkunde enz.* verklaarde de voorzitter, de hoogleeraar Ackersdijk, dat zij in hetzelfde geval verkeerde als de eerste. Ook dit verslag zal dus later worden uitgebragt.

Als voorzitter van de vierde afdeeling *Koloniale landbouw* trad de Heer van Raders op, die een beknopt overzigt gaf van het gesprokene over de verschillende punten aan de overweging van die afdeeling onderworpen; ook hij bepaalde zich meer bijzonder tot die onderwerpen welke aanleiding hadden gegeven om eenig voorstel aan het congres te doen. Daarom vestigde hij in de eerste plaats de aandacht op N°. 108 van het progamma luidende:

„Zijn de eilanden, in onze koloniën gelegen, genoegzaam onderzocht om met zekerheid te kunnen aannemen, dat zich geene vogel-guano daarop bevindt? Zoo neen, zou dan een bepaald onderzoek te dien aanzien, van wege de regering in te stellen, aan te bevelen zijn?"

De afdeeling stelde voor dit onderzoek bij de regering aan te bevelen.

Dienovereenkomstig werd besloten.

Een tweede punt, waaromtrent de vierde afdeeling een voorstel deed, was N°. 109, luidende:

„Het is bekend, dat in vele holen op Java dikke lagen van guano, afkomstig van vledermuizen, gevonden worden, even als in Sardinie, waar men deze vledermuizen-guano voor den landbouw benuttigt. Is die guano-soort in Indie reeds wetenschappelijk onderzocht? Zoo niet, zoude het dan niet wenschelijk zijn, dat zij aan een wetenschappelijk en empirisch onderzoek onderworpen wierd."

De wenschelijkheid van dit onderzoek werd uitgesproken en, na eenige discussie besloten het te verzoeken aan de maatschappij van Nijverheid te Batavia, die bij andere gelegenheden verklaard had, gaarne inlichtingen en wat dies meer zij, ten behoeve van landbouw en nijverheid in het moederland te geven.

Eindelijk wenschte de afdeeling het voorstel van den Heer Gramberg eergisteren onder de ingekomen stukken medegedeeld waarbij verlangd wordt dat aan den minister van kolonien de wensch kenbaar wordt gemaakt om zijne zorgen te wijden aan de kust van Guinea, namens het congres dien minister mede te deelen.

Ook dat voorstel werd goedgekeurd.

De vergadering werd daarna verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Dezen avond hadden de volkspelen plaats, bij het houden van congressen gebruikelijk. Het Kalfsveld bij de Utrechtsche barriére werd door eene tallooze menigte bezocht, waartoe het fraaije weder zeer medewerkte. Een verslag daarvan te geven achten wij niet van zooveel belang, om daarvoor eene plaats in uwe kolommen te vragen.

* HARDERWIJK, 23 Junij. Al de te veld staande gewassen staan ook in deze streken uitmuntend. De vruchtboomen zijn, niettegenstaande zij door de storm van Pinksteren verloren hebben, nog vol vruchten. Ook de aardappelen beloven een goeden oogst.

De ansjovischvangst levert nog steeds veel op, zoo zijn gisteren nog, door één visscher voor één koopman 500,000 stuks aangebragt. Dit getal is zeer groot als men bedenkt, dat de vangst in andere jaren gewoonlijk in dezen tijd eindigt.

ZWOLLE, 21 Junij. Ten opzigte van de binnen weinige weken te dezer stede te houden tentoonstelling van provinciale nijverheid kan medegedeeld worden, dat er reeds vele toezeggingen tot inzending van voorwerpen zijn ingekomen en wel uit de verschillende streken van ons gewest. Uit Zwolle alleen hebben 40 personen aanbiedingen gedaan tot inzending van hunne nijverheidsproducten, terwijl bij de eerste provinciale tentoonstelling, die in 1840 te dezer stede plaats had, dat aantal niet grooter dan 31 was. Ook uit Twenthe verwacht men, naar de gedurig ontvangen wordende aanbiedingen, eene belangrijke vertegenwoordiging der nijverheid aldaar.

Men vleit zich, dat Z. K. H. de Prins van Oranje aan de uitnoodiging van het bestuur der afdeeling Zwolle der Vereen. tot bev. van fabr. en handw. nijverh., om deze tentoonstelling te komen bezoeken, gevolg zal geven.

De dagen dezer tentoonstelling te Zwolle zullen zeer veraangenaamd worden door andere expositie's, volksspelen, en de vrijwillige medewerking van onderscheidene collegiën en particuliere personen.

* STEENWIJKERWOLD, 23 Junij. Gisteren namiddag had in deze gemeente een droevig ongeluk plaats. De huisvrouw van den arbeider B. Jongebloed, bezig zijnde om zand uit eene der daar ter plaatse aanwezige diepe kuilen te graven, geraakte onder het nedervallende zand bedolven, met het ongelukkig gevolg, dat men haar eerst een uur later levenloos opgroef. De overledene was moeder van een talrijk gezin en verkeerde in zwangeren toestand.

BAKKEVEEN, 19 Junij. Heden middag, toen de landbouwer G. S. alhier met zijn gezin in de kamer zat, kwam de hond van zijnen schaapherder, die des morgens te zamen met de schapen naar het veld waren gegaan, onverwacht, jankende in de kamer snellen, bij herhaling bij den landbouwer opspringende. Ofschoon deze vreemd opzag, dat de hond den herder had verlaten, dewijl hij nimmer alleen, maar altijd des avonds te zamen met de schapen huiswaarts keerde, vermoedde hij nog geen kwaad en weerde den hond dreigende en met kracht van zich af, waarop hij het dier weer met moeite veldwaarts joeg. Naauwelijks echter was de landbouwer in zijne woning terug, of voor de tweede maal kwam de hond met nog meer geweld in de kamer vliegen, alweer met ontzettend geblaf en schijnbaar ontsteld tegen den landbouwer opspringende, waarop deze tot zijne huisgenooten zeide: „Wat zou toch de reden wezen, dat de hond zoo vroeg „van den scheper (den herder) terugkomt; wat springt dat dier onophoudelijk bij mij op, het is precies of het beest mij iets zeggen wil." Daarop ging hij met den hond voor de tweede maal buitens huis en verder veld waarts in, waarop het dier, ziende dat zijn meester hem volgde, eenige schreden al blaffende vooruit liep. Toen zij omstreeks een half uur in de heide hadden geloopen, zag de boer de schapen wel, maar geen herder, de hond sprong in eene sloot; daarop naar het dier ijlende, zag op den kant van de sloot twee pakjes kleeren en tot zijn grooten schrik twee lijken in de sloot, waar de hond onophoudelijk rondom heen zwom. Na onderzoek bleek het, dat het eene het lijk was van den herder en het andere van diens broeder. De herder was 14 en zijn broeder 16 jaren oud. Men onderstelt, dat zij zamen gezwommen hebben en door het een of ander ongeluk zijn omgekomen.

NIJMEGEN, 22 Junij. Er biedt zich sedert eenige dagen in de nabijheid onzer stad een merkwaardig verschijnsel aan. Wij kunnen ons aan de eikenboomen, die zich op den weg naar Hees, tusschen Veld- en Landzigt en den logementhouder Giesing bevinden, overtuigen welk eene verwoesting een klein insect, de eikenrups namelijk, kan te weeg brengen, en zullen dan daarbij kunnen opmerken, hoe de zware stammen met een schoon donsachtig bekleedsel zijn bedekt, dat de stam hier en daar totaal onzigtbaar maakt; bij onderzoek blijkt dat dons uit enkel rupsen te bestaan. Merkwaardig zijn de guirlandes, die deze insekten van boven tot beneden om den stam leggen. Zij sluiten zich daarbij een aan een, paar aan paar, of drie aan drie op de meest regelmatige wijze aan elkander. Het is inderdaad een bewonderenswaardig schouwspel. Het is echter te wenschen dat de opbouwers dier regelmatige slingerlijnen spoedig mogen verdelgd zijn.

MIDDELBURG, 22 Junij. Vroeger is de uitspraak medegedeeld van de regtbank alhier tegen twee te Sluis woonachtige personen, beklaagd: De eerste van het uitgeven en verspreiden van geschriften, waarop de ware naam van den schrijver of drukker niet is vermeld, en de tweede van strafbare medepligtigheid daaraan, terwijl hij onbezoldigd rijks-veldwachter was. Beide zijn in verzet gekomen tegen het vonnis, waarbij zij, bij verstek, ieder tot gevangenisstraf van zes maanden en solidair in de kosten waren veroordeeld. Nadat in deze zaak vroeger, op verzoek van het openbaar ministerie, uitstel verleend en zij den 14den dezer op nieuw behandeld was, deed de regtbank gisteren andermaal uitspraak en veroordeelde beide wederom tot eene gevangenisstraf van veertien dagen ieder en solidair in de kosten. Uit aanmerking, dat geen de minste schade is toegebragt en het een onschuldig geschrift geldt (eene aanbeveling van twee personen voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad), terwijl beide beklaagden blijkbaar onder den invloed van anderen hebben gehandeld, is art. 463 wetboek van strafregt toepasselijk verklaard.

LAATSTE BERIGTEN.

PARIJS, Vrijdag 22 Junij. (*Particuliere Correspondentie.*)

In het vooruitzigt op het mislukken van den oogst laat de Fransche regering groote partijen meel in Amerika aankoopen.

Ik verneem dat de civiele lijst van den Keizer ten gevolge van de inlijving van Savoye en Nizza met 2 millioen zal worden verhoogd.

Onder de werklieden, vooral onder de metselaars en timmerlieden, maar ook onder de drukkers, die verhooging van dagloonen en vermindering van de werkuren vorderden en dreigden hun werk te staken, hebben talrijke inhechtenisnemingen plaats gehad.

De stedelijke raad van Parijs heeft eene nieuwe leening van 104 millioen frs. goedgekeurd. Hoe de staat zich zal helpen, schijnt nog niet te zijn bepaald, doch men twijfelt er niet aan of hij zal, om het te kort te dekken, dat door de vermindering der invoerregten in zijne inkomsten ontstaat, zijne toevlugt tot eene leening nemen. Daarenboven zullen de successieregten op erfenissen in de zijlinie verkregen, aanmerkelijk worden verhoogd, terwijl de bevoegdheid van bloedverwanten in de zijlinie om te erven, zal worden beperkt, opdat aldus des te meer nalatenschappen aan den staat zullen te beurt vallen.

Volgens depêches van de Fransche consuls in Polen begeven zich sterke Russische corpsen naar Bessarabie.

Men verwacht eene nieuwe pauselijke allocutie betreffende de gevaren, die thans wederom den Kerkelijken Staat bedreigen.

PARIJS, Zaturdag 23 Junij.

De *Patrie* deelt mede, dat Garibaldi in den avond van 21 dezer een krijgsraad heeft bijeengeroepen, waarin met eenparige stemmen besloten is, de insurrectionnele armé, zoodta zij van de daartoe benoodigde hulpmiddelen zal voorzien zijn, naar Messina te doen oprukken. Het blad voegt er bij, dat genoemde armee, naar men algemeen gelooft, reeds den 28sten dezer op marsch zou gaan, (gisteren reees per tel. gemeld.)

De keizer heeft heden een bezoek afgelegd bij prins Jérome, wiens toestand nog slechts zeer weinig hoop op herstel geeft.

In den laatsten ministerraad is in beginsel tot het aangaan eener leening van 300 millioen besloten, die gedeeltelijk zal strekken, om een gedeelte der Sardinische staatsschuld tot het bedrag van 90—100 millioen over te nemen, ten deele tot dekking van het deficit. De uitgifte zal in October plaats hebben. Bovendien verlangt Sardinië de terugbetaling der te Zurich opgelegde 60 millioen, omdat het de oorlogskosten door den afstand van twee provincien ruimschoots voldaan acht.

(*Cohen's tel. Corr. Bur.*). Berigten uit Palermo van 21 dezer melden, dat in den krijgsraad, gehouden door Garibaldi met Medici, Bixio en Thurr besloten is, dat het leger der opstandelingen den 28sten Junij tegen Messina zal oprukken.

MARSEILLE, Zaturdag, 23 Junij.

Berigten uit Napels van den 14den melden, dat de betrekkingen tusschen Sardinie en Napels dagelijks meer gespannen worden. De markies de Villamarina heeft eene zeer scherpe nota aan den minister Carafa overhandigd, waarin gezegd wordt dat de prijsmaking der beide schepen door het fregat Fulminante onregelmatig is, en in strijd met de vrijheid der zeevaart. De gezant der Vereenigde Staten is ter gunste van het schip zijner natie, en ondersteunt den eisch om schadeloosstelling, welke door den gezagvoerder aan de Napelsche regering is gesteld. De gezant heeft verzocht dat hem een Amerikaansch oorlogschip zou worden toegezonden.

De provincien des rijks op het vasteland zijn nog rustig, maar er zijn als maatregel van voorzorg verschillende korpsen opgerigt een van vijfen twintig bataillons, zes eskadrons en eene talrijke artillerie te Auletta onder bevel van Nunziante, Pianelli blijft met 12,000 man in de Abruzzen, eene kolonne van 8000 man zal zich naar Reggio begeven.

Er worden uitgebreide vestingwerken om Napels gelegd. Patrouilles infanterie en kavallerie doorkruisen de stad, en geven daaraan het aanzien eener belegerde vesting.

Het is zeker dat de koning ziek is van vermoeijenis.

Berigten van Palermo van den 15den melden, dat Garibaldi een besluit heeft uitgevaardigd, waarbij de in- en uitgaande regten weder worden ingevoerd; het vaderland eischt dit offer en hij noodigt de Sicilianen uit om het te brengen. Hij heeft ook het besluit betreffende de conscriptie ten uitvoer doen leggen en heeft daartoe dezelfde beweegreden opgegeven. Hierbij vond hij eenigen tegenstand, men was echter geëindigd met toe te geven.

Men verzekert, dat de ontruiming van Palermo den 17den zal zijn ten einde gebragt, voor het materieel van het fort is een uitstel verleend tot 30 Junij.

Het Fransche linieschip Donawerth is te Palermo aangekomen.

Uit Rome wordt gemeld, dat uit voorzorg troepen naar Fermo en Ascoli zijn gezonden.

Dr. Manning, een Engelschman, is tot prelaat benoemd.

GENUA, Zaturdag 23 Junij.

Berigten uit Palermo van den 18den melden, dat met de voorloopige organisatie des legers wordt voortgegaan. De nationale garde verrigt reeds diensten. De eerste militaire divisie onder bevel van Thurr, Bixio en Spanguro, is gereed om te vertrekken. Men organiseert ook de tweede divisie en de zeemagt. De stad heeft een feestelijk aanzien. De republikeinen treden toe tot de regering van Koning Victor Emanuel. Overal wapperen Sardinische vlaggen.

RAVENNA, Zaturdag 23 Junij.

Men leest in het dagblad *Adriatico*, dat te Pola het licht ziet, dat de Oostenrijksche regering een onzer koopvaardijschepen verpligt heeft, om de Pauselijke vlag te hijschen.

Te Fiume heeft de havenmeester aan den gezagvoerder van een vaartuig te Ravenna te huis behoorende, zijne zeebrieven geweigerd, op grond dat het de Italiaansche driekleurige vlag voerde en Sardinisch papieren had.

HAVRE, 22 Junij. *Katoen:* het artikel was heden zeer geanimeerd, tot onveranderde prijzen werden ca. 3000 b. verkocht. De notering is even als vorige week. Voorraad 257,099 b. tegen 105,144 b. in 1859.

HAMBURG, 23 Junij. *Koffij* vast; zeilende zijn verkocht 9600 b. Santos, in loco 7200 b.; de bestede prijzen zijn niet bekend geworden. — *Granen:* Tarwe zeer stil en 1 a 2 rd. lager; Rogge onveranderd.

PER TELEGRAAF.

TEXEL, HEDEN, Zondag 24 Junij.

Binnen: Ondine, S., Bordeaux. - Anna Paulowna, S., St. Petersb.

Uitgezeild: Fox, King, Yarmouth. - Luna, de Vries, Pitea. - Freya, Christensen, Namsos.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, Zondag 24 Junij.

Smeer en *Talk* bij voortduring zeer lusteloos; alleen werd onsde verkoop bekend van een klein partijtje Provincie Smeer.

Wij vernemen de afdoening van 684 kranj. Java Suiker, N°. 10¼ slappe kwal., a *f* 31, opgeslagen per Eclipse.

Gisteren verkocht van Rogge op levering in Maart 1861 a *f* 204 per 2100 k°.

SCHIEDAM, 23 Junij. Rogge verkocht: 143/2 ℔ Werder *f* 200 cont., *f* 202 6/w.; 144/2 ℔ Reval *f* 206 6/w.; 145/2 Coersche *f* 204 1/m. — Moutwijn *f* 15¼; Genever *f* 20¾; Amst. Proef *f* 22.

LEIDEN, 23 Junij. Boter: 1ste kwal. per ¼ vat *f* 46 a 52, dito 2de *f* 36 a 45; dito per Ned. ℔ *f* 1.15 a 1.30 en *f* 0.90 a 1.12½.

DELFT, 23 Junij. De prijzen der Kaas waren op heden van *f* 22 tot *f* 26¼ per 100 Ned. ℔. Er waren ter markt 108 stapels, wegende 34,750 Nederl. ℔.

ZWOLLE, 23 Junij. Veemarkt: Ruim 100 stuks Rundvee werd tot vorige prijzen omgezet; p. m. 800 Varkens, welke de prijzen der vorige markten niet konden bedingen, echter nog al handel.

DEVENTER, 22 Junij. Heden waren de prijzen als volgt: Tarwe *f* 10 a 11; Rogge *f* 7.25 a 7.75; Garst *f* 7.25 a 7.75; Boekweit *f* 2 per *f* 6.25 a 6.75; Aardappelen *f* 2 a 2.10 per mud; Eijeren *f* 2 per 100 stuks; Boter *f* 18.50 a 20 per 1/8 ton; Kochuiden 36 c.; Pinkenhuiden 40 c. per Ned. ℔; Nuchteren Kalfsvellen *f* 1.70 a 1.80; Paardenhuiden *f* 5 a 7; Kippen 40 a 50 c. per stuk; magere Varkens *f* 25 a 29; Biggen *f* 5 a 7.

ANTWERPEN, 23 Junij. *Koffij:* heden werd de afdoening bekend van 1640 b. Domingo, per Ch. Cooper, 300 b. dite per Camilla tot gesoutenneerde prijzen. — Van *Rijst* werden afgedaan 250 b. gep. Aracan a *f* 84, 600 b. gep. Java a *f* 10¾ en 100 b. dito gebroken a *f* 8. Aan de Graanmarkt werd eene partij gedroogde Petersb. *Rogge* tot geheimen prijs verkocht. — In *Tarwe* ging niets om.

HAVRE, 21 Junij. Van *Katoen* werden heden ca. 2000 b. voor behoefte gekocht; de prijzen zijn onveranderd doch iets meer regulier.

HAMBURG, 22 Junij. *Koffij* vast; verkocht werden 4200 b. Rio per Barros Secundo, alsmede zeilende 3000 b. Santos en 1500 b. Laguayra, tot

gebleven prijzen en in loco 2000 b. diverse soorten tot vaste — *Granen:* Tarwe in loco en hier te leveren 1 rd. hooger, doch was wegens te hooge prijsvorderingen beperkt; op levering van werden aan de beurs van gisteren 1000 lasten voor Frankrijk Rogge in loco stil; van af de Oostzee flaauw.

DANTZIG, 21 Junij. Ter Granenmarkt ontbrak het heden aan levenkooplust voor Tarwe en tot iets flaauwere prijzen werden slechts verkocht.

LONDEN, 22 Junij. *Suiker:* De vraag was heden zeer levendig en heeft hoogere prijzen betaald; de omzet bestond uit 1870 v. Westind. (met inbegrip van hetgeen in veiling verkocht word, eene lading v. Cuba Moscovados a 25.6 voor het vereenigd koningrijk; eene van 2600 k. Havana N°. 13 a 28 sh.; 10,000 z. bruin Manilla tot sh.; 120 v. Cuba Moscovados van 39.6 a 40.6; 100 k. Havana a 41 sh. en 1000 z. bruin Mauritius van 34 a 35 sh. — *Koffij:* Ceylon hooger betaald. — *Thee:* Zeer stil in afwachting der van China. — *Rijst:* vast. Men heeft verkocht 2000 b. Beng. a 11.9 en 1500 b. Moulmain a 9.6. Eene lading van 200 ton per Eleonore van Akyab werd tot 11.3 voor Antwerpen ver- — *Piment:* ½ p. hooger, ord. en goed middel 3⅛ a 3¼ p. — *Sal-*Beng. 6 p. a 1 sh. lager. Bombay bedong de volle prijzen. — *Ca-*p. lager. Men heeft verkocht 2083 z. Pegue van 26 a 26.6. — *Curcuma:* zijn 845 z. Beng. gedeeltelijk verkocht van 12 a 14 sh. met goeden handel; 200 quart. disponibel Bombay zijn verkocht 500 ditto a 51.6; 7000 quart. zeilende, vonden nemers a 52 sh. lading van 5000 quart. a 52.6. — Schotsch *IJzer* aangeboden van a 50.3. — *Tin* vaster, Banca 137 sh. — *Lijnolie* vast op 28.6. — veranderd.

LONDEN, 22 Junij. Van Inl. Tarwe werd slechts weinig tot de koerdes 11. Maandag verkocht, doch doordien men niet algemeen die prijzen besteden, bleef een gedeelte onverkocht. Voor vreemde soorten was enige notering niet te bedingen. Garst was goed gevraagd tot vorige Boonen en Erwten als Maandag. Haver lusteloos en alle kwal., eenen puike, 6 p. lager.

CALCUTTA, 18 Mei. *Suiker:* De markt is zeer slecht voorzien van Europa geschikte kwal.; een paar partijtjes Gurpatta Dute bedongen tegen rs. 7.2 a 7.3, middel Benares rs. 9 a 9.10. — *Salpeter* goed aanbod, maar te hoog in prijs gehouden, waardoor er niet veel omging. — verlaten, 1e kwal. rs. 3.4 a 3.8; Ballam hooger op rs. 2.5 — *Lijnzaad:* fraai Patna op rs. 3.3 a 3.5 gehouden, bij weinig — *Huiden* bij groote partijen naar Engeland verzonden. — *Cachou* voor goede bruine soorten. — *Vrachten* n. Londen £ 3.15/- voor goed, £ 3.7/6 voor oliezaden, en £ 4.5/- voor huiden. — *Koers* 2/¾ a 2/⅞.

Fonds- en Beurstijdingen.

AMSTERDEN, Vrijdag 22 Junij. Consols cont. —; Dito op tijd 93½ a ⅝; Dito 1824 5 pCt. 98 a 99; Dito 1852 4½ pCt. 87 a 88; Dito 1858 4½ pCt. 88; Buenos-Ayres 6 pCt. 86 a 87; Dito Uitg. 24½ a 25½; Russen 108 a 109; Dito 4½ pCt. 96½ a 97; Dito 1859 3 pCt. 64 a ¼; 3 pCt. 21¼ a ½; Venez. 3 pCt. 24 a 25; Dito Uitgest. 12 a 13; werk. 14¼ a ½; Dito Uitg. 4½ a ½; Grieken 5 a 6; Ecuador Gecons. 12½; Dito Land-Warr. 3 a ¼; Peru 4½ pCt. 92 a 93; Dito 3 pCt. 69 Dito Dollar Bonds 4½ pCt. 79 a 80; Dito Uribarren 4½ pCt. Holl. 2½ pCt. 66 a ½; Dito 4 pCt. 101 a ½; Dito Rijnsp. 5½ a 5¾ Spanje 3 pCt. 48¾ a 49¼; Dito 1¾ pCt. 39 a ¼; Dito Coup. Certif. Dito Passive 17¾ a 18; Portug. 1853 3 pCt. 45¼ a ½; Sard. 5 pCt. Turksche 6 pCt. 77½ a 78; Dito Nieuwe 60½ a 61; Dito 4 pCt. — Wissel Amst. k.z. *f* 11.14½ a 15; Dito 3/m. *f* 11.16¾ a 17.

Eng. fondsen waren heden een zweem hooger, hetgeen ten deele aan verbetering van het weder wordt toegeschreven. De omzet was echter uitbreidend. Het geld blijft a 4 pCt. goed gevraagd. Van vreemde effecten hebben Mexik. zich een weinig in prijs verbeterd, tengevolge van het dat het corps diplomatique in de stad Mexico alle gemeenschap met Mexik. regering heeft afgebroken. Spaansche blijven steeds gezocht. Italiaansche waren lager.

Nog de officiele prijscourant zijn gedaan: Consols op tijd 93½, ⅝; 1852 87¼; Dito 1858 88¼; Mexik. 21¾; Portug. 45⅜, ¼; Russen pCt. 97, 96½; Dito 3 pCt. 64; Sardinie 81½; Spanje 1¾ pCts. 39⅛, 39; Passive 18, 17⅞; Turksche 77¾, ½, 78; Dito Nieuwe 60½, 61, 60⅝; 2½ pCt 66; Dito 4 pCt. 101¼.

Scheepstijdingen.

Vlissingen, 23 Mei; op 11° 53' N. Br. 33° 27' W. L.: Dorothea Henriëtte, Smit, van Rott., met gekraakte fokkemast. — 18 Junij; op 49° 7' N. Br. 7°51' O.: Cornelis Wernard Eduard, Bakker, Cardif n. Hongkong.

BINNENGEKOMEN.

DEN HELDER, 23 Junij; St. Catharina, Valom, Cette. - Sippe Visser, de Jong, Londen. - Zenobia, Carter, Yarmouth. - Oscar, Andreassen, Fredrikst. - Joanna Sap, Suriname.

HELLEVOETSLUIS, 22 Junij; Hillechina Hendrika, de Groot, Christiansand. - Tjapco Jonga, Drent, Petersb. - Jantina, Vos, id. - Vrouw Helena, Kraan, Christiansd. - Anje, Brouwer, Osterrisoer. - Goede Verwachting, Pronk, id. - Wilhelm Krüger Fshn., Beydenfleth.

HELVOETSLUIS, 23 Junij; Professor Kayser, Lever, Buenes-Ayres. - Hoop, Konow, Pernau. - Magdalena, Dillwitz, id. - Jason, Bey, id. - Lucas Bevank, de Grooth, Koningsb. - Andrea Mathilde, von Schantz, Norrköping. - Isabella, Harley, Newc. - James, Shields, id. - Iduna, Möller, Pernau. - Alexander, Zeplien, id. - Morgenstern, Hee, id. - August Eduard, Gerloff, id. - Minerva, Bruss, Riga. - Pfeil, Hallier, Port Kunda. - Bellamy, van Driesten, Holm. - Haabet, Jörgensen, Holmstrand.

HOUWERSHAVEN, 22 Junij; Johannes Lodewijk, van der Waal, Bandoengie n. Rott., vertr. 25 Febr.

KOPENHAGEN, 23 Junij; Rembrandt, S., Amst. n. Petersb. - Urania, S., Amst. n. Amst.

KOPENHAGEN, 21 Junij; Freerk Jan, Smit, Petersburg n. Amst.

LEGENEUR, 20 Junij. Zwaantje Boer, Pronk, Antw. n. Drntz. - Julie Muswick, Memel n. Ant. - Fennechiena Hendrika, Groenewold, id. n. Noordzee. - Remke, Scherpbier, Reval n, de Maas.

MEMEL, 16 Junij; Dolphijn, Helmers, Harlingen.

MOLDERA, 17 Junij; Jonge Andries, Stoffens, Schiedam. — Margrietha, Grooth, id. Maria, Zeeman, id. - Meinkina, Oldenburger, Harlingen.

DANTZIG, 19 Junij; Bouwina Mensinga, de Jonge, Rott.-Alberdina Tjetsma, v. d. Bos, id. - Ida Jacoba, Bosker, Schiedam. - Mannah, Hagenah, Antjen. — 20 Junij; Maria, Rickmann, Amst. - van Laffert Gerlitz, Engell, Thorbecke, Witting, id. - Anne en Bertha, Häsert, Rott. - Catharina, Zwolle. - Triton, Dahl, id. - Franz, Pilage, Delfshaven. - Stad Goor, Dennis, Newc.

DELFZIJL, 20 Junij; Margaretra Alida, Duin, Zwolle. - Sophia Klasina, Schekker, Groningen.

HAMBURG, 21 Junij; Amsterdam, S., Amst.

GOTHENBURG, 18 Junij; Urania, Banting, Rott.

GRENDSBURG, 19 Junij; Metta Gesina, Feddes, Dantzig n. Leer. - 20 Junij; Diana, Otten, id. n. id. - Emanuel, Wittrock, id. n. id. - Karsina, Waterborg, Groningen. — 21 Junij; Vrouw Alida, v. d. Warf, Harl. n. Lubeck.

HOLTENAU, 21 Junij; Catharina Margaretha, Riebeling, Wismar n. Amst.

LONDEN, 21 Junij; Hendrika Gesina, Kwint, Minatitlan. — 22 Junij; Concordia, S., Rott. - Margareth Ann, Sampson, Harl.

MEDUNGENESS, 20 Junij; Maria, v. Wulven, Newc. n. Singap.

DE MEEUWESTEEN, 15 Junij; Louise, Meijer, Hamb. n. Bat.

CARDIF, 20 Junij; Loopuyt, van der Hidde, Rott. - Honigbij, van der Valk, Minister Thorbecke, van Duin, id.

LIVERPOOL, 21 Junij; Catharina, Duintjer, Nantes.

PENTLAND FORTH, 16 Junij; Trekvogel, den Breems, Liverpool n. Londsburg.

GRANGEMOUTH, 20 Junij; Doris, Mellema, Rott.

LEITH, 20 Junij; Clutha, Russell, Rott.

SHIELDS, 21 Junij; Lady Mary, Waters, Rott. - Devenport, Bell, Schied.

SUNDERLAND, 20 Junij; J. H. Yates, Fowey, Amst.

HARTLEPOOL, 20 Junij; Jehu, Morin, Rott.

GENUA, 19 Junij; Bérénice, S., Amst.

CONSTANTINOPEL, 8 Junij; Remelia Johanna, Schotema, Ismaïl n. Amst. - Annechien en Jantje, Venema, Odessa.

UITGEZEILD.

TEXEL, 23 Junij; Lion, S., Londen. - Windsbraut, Ducros, Petersb.

VLIE, 21 Junij; Weltevreden, Kieft, Archangel. - Walkyrien, Dybdahl, Flensburg. - Johanna Maria, Schröder, Koningsbergen. - Foreningen, Baarsen, Dantzig. - 3 Gebroeders, de Jong, Frederikstad. - Grevende Karen Wedel, Christensen, Drammen. - Fredrik Hendrik, Hocksma, Osterrisöer. - Harmonie, Kramer, Noorw. - Helena, van der Wall, Avontuur.

HELVOETSLUIS, 23 Junij; Stad Dordrecht, S., Londen. - Holyrood, S., Leith. - Lord Raglan, S., Newc. - Queen Victoria, Gilbert, id. - Jantina Kobina, de Jonge, Petersb. - Jezelina, de Jonge, Stettin. - Meckelenburg, Ohlerich, Swanzee.

BRIEL, 23 Junij; Cologne, S., Londen. - Magnet, S., id. - Hart, Buckham, Newc. - Commerce, Dawson, id. - Nieuwe Rott. Gaz-Fabriek, de Goede, id. - Catharina, de Ruiter, Scaham. - Ansine Marie, Jessen, Petersb. - Margaretha Arendina de Jonge, Wind. - Elsje, Tap, Riga. - Johanna, Sanders, Memel. - Active, Cronberg, Greifswald. - Eendragt, Heerma, Belt. - Helene, Bödige, Waldorff. - Charles de Levoix, Despointer, Avontuur.

MAASSLUIS, 23 Junij; St. Peter, Ellebije, Newc. - Activ, Bohn, Hartlep.

EMDEN, 17 Junij; Jantina, Jansen, Amst.

MOLDERAA, 17 Junij; Joseph, Abrams, Amst. - Activ, Quik, Holland. - Boelton, Hermans, id. - Tweelingen, Middel, id. - 3 Gebroeders; Fenenga, id. - Magdalena, Buining, id. - Haabet, Rasmussen, id. - Welgelegen, Zwaal, id. - Aurora, Smit qq., id. - Gesina, Post, id.

LEER, 19 Junij; Goede Verwachting, Klein, Amst. — 21 Junij; Helena Johanna, Roseboom, Harl. - Imelina, Menholts, Gron.

BREMERHAVEN, 20 Junij; Nooit Gedacht, v. d. Meulen, Amst.

CROONSTAD, 16 Junij: Jantje Doornbos, Addens, Amst. - Grietje, Scholtens, Kopenhage. — 17 Junij; Dina Marchina, Dijk, id.

CUXHAVEN, 22 Junij; Sjoukina, de Jonge, Koningsb.

CHRISTIANIA, 14 Junij: Fortuna, Andersen, Holland.

LONDEN, 22 Junij; zeilkl.: Newa, Holscher, Koningsb. — In lading: Geziena Margrieta, Stenger, Memel. - Friso, Duintjer, Koningsb. - Annachiena, van Sluis, Dantzig. - Geesina, Pinsterboer, Rostock.

FOWEY, 21 Junij; Fortuneteller, Hockin, Liverpool n. Harl. - Tweelingen, Schoemaker, Charleston n. Dordrecht.

LIVERPOOL, 20 Junij; Annachiena Harmina, Stutvoet, Brussel. — 22 Junij; in lading: Violet, Howling, Dordrecht.

GLASGOW, 21 Junij; Clasina Aidina, Wirtjes, Arch.

PARR, 20 Junij; Stientje Roëmelingh, Bruins, Dantzig.

BONESS, 19 Junij; Boreas, de Boer, Harl.

SHIELDS, 21 Junij: Mersey, Young, Rott. - Hilda, Cloak, id.

Carga-Lijsten.

ROTTERDAM.

NEW-YORK, Giulietta, Maresca: 400 v. Harst, C. Hemman en C°. 703 v. Harst, A. Ellerman; 15 oksh. Tabak, R. Kraemer en C°.; 50 oksh. Koopm., Koninklijke Fabriek van Waskaarsen, te Amst.; 299 v. Harst, 7020 st. Pijpduigen, 2 v. Koopm., Order.

BUENOS-AYRES, Professor Kaiser, Lever: 135 b. Wol, 3100 st. dr. en 1380 st. gez. Runder-Huiden, 6000 st. Ossen-Hoorns, N. H. M.

Rivierberigten.

ARNHEM, 23 Junij. Rijnhoogte 2 el 9 p. 4 d., gev. 6 d.

KEULEN, 23 Junij. Rijnhoogte 12 vt. 7 d. Keulsch (12 vt. 1 d. Rijnl.)

FRANSCHE BRIEVEN.

PARIJS, 22 Junij 1860.

Hoe dikwijls beklaagde ik de korrespondenten van staatkundige dagbladen, die jaar in jaar uit nieuwe variatien bedenken moeten op de oude thema's van keizerlijke loyauteit en natuurlijke grenzen, op Garibaldi en Cavour, op Turkije en Rusland; hoe dikwijls beklaagde ik reeds het harde lot der beurscorrespondenten, die moeten spreken over ⅛ pCt. rijzing en ⅛ pCt. daling der rente en consols, die over het treurige lot der Mobilier actiën moeten klagen en zich over het vrolijke voorwaartsijlen der spoorwegtreinen verheugen. Heden moet ik ze benijden! De Heeren staatkundigen in het bijzonder kunnen thans geheele boekdeelen vol schrijven, over de bijeenkomst te Baden, vervolgens over de schitterende wapenschouwing, die Donderdag 14 dezer plaats vond, bij gelegenheid van het feest der *»heilige aanhechting,"* zij kunnen vertellen van de schoone houding der troepen, der garde en der linie, van de geestdrift der voor den Keizer defilerende Mrs. kleer- en handschoenmakers; zij kunnen vertellen van de pracht der cent gardes en van de beminnelijkheid der Keizerin, die van het balcon der militaire school dit krijgshaftig tooneel aanschouwden. Voor mij, daarentegen blijft slechts weinig over; de broodkruimels die van den rijken disch der staatkunde en der beurs vallen. Doch ik ben daar gaarne mede tevreden — wanneer gij het zijt: De Keizerin was bij de wapenschouwing, zoo als gewoonlijk, zeer eenvoudig gekleed, een zwart zijden kleed, een tullen hoed met violet lint. Violet is over het algemeen de geliefkoosde kleur van H. M. en als de etiquette niet eene andere kleur vordert, dan kunt gij zeker zijn, de Keizerin Eugenie meer of min in violet gekleed te vinden.

Van de wapenschouwing over zijne troepen en zijne getrouwe onderdanen die op het kommando en in den pas marcheren, begaf de Keizer zich naar het Nijverheidspaleis, om eene revue te houden over de aldaar tentoongestelde ettelijke 1500 koeijen en stieren, over de 800 zwijnen, 700 paarden, 800 stuks gevogelte van allerlei soort.

Gij kent waarschijnlijk uit eigene bezigtiging of althans uit photographien, lithographien en beschrijvingen het glazenpaleis in de Champs Elysées; aan dit reuzengebouw moesten tot plaatsing van de 4 en 2 voetige gasten en van de ontelbare werktuigen van allerlei soort, nog andere gebouwen toegevoegd worden; dat is: er moesten kleine gebouwen aan het groote *gennnexeerd* worden, en in dezen doolhof hoort men brommen, hinniken, kraaijen, grommen, schreeuwen en krijschen, alles dooreen, alsof het een stuk ware uit de partituur van *Pierre de Medicis*. Overigens zult gij, geachte lezers, niet van mij verwachten, dat ik u door deze moderne arke Noach's geleide en u in technische woorden de schoonheden van de tentoongestelde onderwerpen en voorwerpen uiteenzette. Ik wil u maar ronduit zeggen dat ik niets anders van den landbouw ken, als aardappelen met boter, dat ik het rundvee slechts als *boeuf à la mode* goed kan beoordeelen, en de schapen uitsluitend van het standpunt der *cottelet* weet te waarderen. Ook de voortreffelijke hoedanigheden van het zwijn, vooral wanneer het uit Mainz of Westphalen komt, weet ik overigens naar verdienste te waarderen. Slechts eene zaak wil ik vermelden, als kenschets van onzen tijd, nl. dat een tentoongestelde ezel op 10,000 frcs. gewaardeerd is!! *Honni soit qui mal y pense.*

Ook naar Baden zal ik u niet voeren. Dat daar de bijeen gekomen vorsten met elkander ontbeten, dineerden en thee dronken, dat heeft ons reeds den Franschen Moniteur toevertrouwd en zelfs in Baden-Baden zullen wij wel niets anders hooren als ....: *Messieur le jeu est fait .... Siren ne va plus.*" Dit zonder eenige zinspeling op de politiek, waarmede ik mij, zoo als gij reeds weet, niet bezig houd.

Liever zou ik u iets over mode, kleederen, hoeden en mantilles willen mededeelen, hetgeen u zekerlijk meer interesseert, geachte lezeressen, dan de woorden, gesprekken en uitdrukkingen van de vorsten en diplomaten. Maar, helaas! het leelijke weder dat bij regen en zuiden wind blijft volharden, zooals Victor Emanuel bij zijne onchristelijke inlijvingsgedachten, verhindert het openlijk optreden der nieuwste modes, die men tot nu toe slechts uit de advertentien en réclames op de 3de en 4de bladzijden van de dagbladen kent. De mode heeft zich overigens reeds van de gebeurtenissen meester gemaakt. Wij hebben barège *de Chambéry* en *bournous de Savoye*. Wij zullen mantels *à la Nice*, *Badensche conferentie ceinturen* hebben; in den faubourg St. Antoine verkoopt men ook hoeden *à la Garibaldi* en in den faubourg St. Germain ziet men vesten *à Lamoricière*

De groote opera rust op hare lauweren en onthaalt de radelooze vreemden en bezoekers uit de provincien op *Willem Tell* en *Wicart*, eenen Belgischen nadruk van Duprez, terwijl Roger zijn kunstarm (om welken de directeurs der theaters vechten) in Toulouse, Bordeaux en Marseille laat zien en zich bij die gelegenheid ook laat hooren. *Der Tannhäuser* van Richard Wagner zal eerst in September ten tooneele worden gebragt.

Het theater van de Porte St. Martin werd in eenen.... ik weet niet of ik zal zeggen zomer- of wintertuin herschapen. De banken en zitplaatsen in het parterre werden weggeruimd; door middel van een tapijt ad hoc werd een groen grasperk nagebootst, bloemen en boschjes geplant en zoo als in het bosch van Boulogne, ijzeren stoelen geplaatst. Op den achtergrond van de zaal heeft men zonder meer eenige loges geconfisqueerd en in plaats daarvan eene rots, eene ware met mos begroeide rots nedergezet, waaruit in de entr'acten een waterval nederstort en eene springbron opstijgt, even als in St. Cloud, wanneer de administratie van den Wester spoorweg de groote waterwerken spelen laat. Meer dan 350 plaatsen worden in het theater van de Porte St. Martin aan de phantasie van den directeur opgeofferd. Daarentegen is de verblinding van het publiek zoo volkomen, dat velen daar zelfs verkoudheden opdoen.

Het stuk, dat men in dit Eldorado daarbij ziet, is een nieuw drama van Alexander Dumas vader, van denzelfden Alexander Dumas, die in het theatre du vaudeville een stuk van 5 bedrijven, *l'Envers d'une Conspiration*, laat spelen, in den *Siècle* de gedenkschriften van Garibaldi openbaar maakt, geheel alleen het dagblad *Monte Christo* schrijft en op de Middellandsche Zee een pleiziertogtje doet. Het nieuwe, uit een oude roman, *El Salteador*, ontleende en omgewerkte drama van Dumas, voert ten titel, *»le Gentilhomme de la Montagne."* De held van het stuk is een edelman, die zijn vriend in een tweegevecht doodde en (volgens de homoopatische grondstellingen), om de gendarmes te ontsnappen, een bandiet wordt. Ten slotte huwt hij de dochter van den Koning. Waarom? dat weet ik niet, mijn buurman ter regterzijde en mijn buurvrouw ter linkerzijde weten het ook niet, maar dat maakt niets uit. De *»Reine des Blanchisseuses"* zal den *»Gentilhomme"* binnen kort aflossen. In het theater de l'Ambigu geeft men aan het publiek weder *»den eeuwigen Jood."* De schotsen van de ijszee werden gelapt en opgeschilderd, het ballet door allerliefste danseressen verlevendigd, de baard van Ahasuerus werd uitgekamd en nu heet het: *»*Voorwaarts, voorwaarts," tot aan het einde der 100ste voorstelling.

Nog vermeld ik, dat Nestor Roqueplan de directie van de Opera Comique aan Alfred de Beaumont heeft afgestaan: dat *Haydée* of *la Part du Diable* van Auber, iederen avond de vreemdelingen en inboorlingen in verrukking brengen, dat het *Roodkapje* zal opgevoerd worden zoodra Montaubry, Mw. Cabel en Mw. Faure hun zomerverlof zullen genieten en dat Mario voor het aanstaande saizoen aan de Italiaansche opera is geengageerd.

Het beste echter bewaart men voor het laatste. Daarom voer ik u ten slotte naar de HH. MM. te Fontainebleau, waar de 3de serie van de keizerlijke gasten zich thans bevindt.

De hooge en zeer hooge heerschappen, die bij het onverantwoordelijk slechte weder, noch jagen noch wandelen kunnen, verdrijven den tijd met *charades en actions*, die bij de Keizerin in hooge gunst staan. Dezer dagen wenschte H. M. *Garibaldi* in tooneelen voorgesteld te zien. Daar dit in spijt van alle mogelijke inspanning niet gelukte, zoo verviel men op *»Gargantua."*

De eerste voorstelling was een station (gare), men drong en woelde, de bengel luidde, de machine floot — en weg was het! In de tweede voorstelling traden twee ridders op, geharnast van hoofd tot teen, gereed tot een tournooi-spel.

Ziet daar valt een handschoen (gant) tusschen hen beiden. —

En — nu de 3de voorstelling — de strijd begon en de eene ridder doodde (tua) den anderen *»Gar-gant-tua."* — Nu kwam het geheele beeld van het te raden woord. In eene restauratie trad een gast met de bekende trekken van Cavour binnen. Hij zette zich behagelijk aan tafel en verslond met waren geeuwhonger de varkenspooten (Zampini) van Modena, de worsten van Bologne (Mortatella) en de haas van Parma, die hem de Italiaansche bediende voorzette, besproeide alles rijkelijk met Florentijnschen wijn (Alcadice) en vergaste zich ten slotte tot dessert op ettelijke Sieiliaansche Messina-appelen. Toen de honger van Gargantua gestild scheen te zijn, kwam de bediende nogmaals hem een buitengewoon smakelijk geregt van Napelsche macaronis voorzetten. — Gargantua-Cavour grimlachte, betastte zijn opgezwollen buik en zeide smakkende: *»De macaronis* — op morgen!!!"... verstaat gij?!"

INGEZONDEN STUKKEN.

BEKNOPTE SCHETS DER NEDERLANDSCHE BEZITTINGEN TER KUSTE VAN GUINEA,

MEDEGEDEELD DOOR

J. S. G. GRAMBERG,

voormalig Officier van Gezondheid, thans Grondeigenaar aldaar.

Wij Nederlanders hebben ons altijd verwonderd, wanneer wij ons land door de Fransche naburen hoorden bestempelen met den naam van »La Chine de l'Europe." Doch het behoeft volstrekt geene verbaasdheid te verwekken, als ik ronduit verklaar, dat onze Guinea kolonie dient aangemerkt te worden als »La Chine de nos Colonies."

Immers is in Nederland, zoowel bij het volk als bij het gouvernement deze bezitting *zeer onvolmaakt* bekend, zoowel wat betreft den bodem met deszelfs rijkdommen, en het volk met zijne eigenaardigheden, als den toestand der Nederlandsche kolonie in het bijzonder.

Bij het laatste punt zal ik hier eenige oogenblikken stilstaan, opdat de waarheid bekend worde. Doch daarbij rijst al onmiddellijk de dubbele vraag: van waar die weinige bekendheid met, en die luttele belangstelling in onze bezittingen aan Afrika's Westkust?

Het eerste is vooral toe te schrijven aan de weinige geschiktheid en lust van de meeste der daar geplaatst geweest zijnde ambtenaren, om grondig onderzoek naar wetenswaardige bijzonderheden in het werk te stellen. Het doorgaans gebrekkige in wetenschappelijke kennis in de eerste plaats en in de tweede het gemak, waarmede bezoldiging en eenige handels-voordeelen bij hen inkwamen, deed hen alle andere moeite of inspanning verafschuwen, en kluisterde hen aan de smalle kuststrook waar wat met ruilhandel was te verdienen. Men kan hieruit bij voorbaat reeds opmaken, dat het personeel ter kuste van Guinea vaak uit eene zeer eigenaardige klasse van lieden moet hebben bestaan, die voor een gedeelte hunne loopbaan in de kolonie kwamen eindigen, in stede van dezelve er te beginnen, eene omstandigheid, welke vroeger ten opzigte van Oost-Indie insgelijks meermalen plaats had, doch die nu door de toenemende belangstelling, welke men voor deze schoone bezitting begint te gevoelen, geheel veranderd is.

Om dit *status quo* van individueel gemak en belang te doen voortduren, waren dan ook de meeste rapporten naar het moederland in een bevredigenden (rustademenden) toon opgesteld, waardoor die mededeelingen op zijn zachtst gesproken *nietsbeduidend* waren. Sommige bevatteden zelfs onwaarheden.

Men is dus in het moederland niet altijd zuiver ingelicht geweest omtrent den waren staat van zaken. Door de weinige en ongeregelde communicatie met Nederland in die dagen, was de *controle* over de ter kuste van Guinea levende Europeanen dan ook hoogst onvolledig. De een zeide dus: »De Haag is ver af" een ander sprak: »Nog *zoo* lang dan heb ik mijn pensioen," een derde beweerde: »Het zal *mijn tijd* wel uithouden (1)."

De lezer gelieve hier echter in het oog te houden, dat in dezen regel ook loffelijke uitzonderingen voorkomen, doch wat zegt éene stem tegenover zoo velen, wat zegt eene zwakke barricade tegen een sterken aandrang? De redenen van de weinige belangstelling in Europa voor onze Afrikaansche bezittingen zijn hoofdzakelijk gelegen:

1°. In het vooroordeel, waarin deze kolonie staat wegens het zoogenaamd ongunstige van het climaat.

2°. In het niet afwerpen van voordeelen, daar Guinea jaarlijks nog eene subsidie behoeft van ongeveer *f* 100,000.

3°. In het zeer ongelukkig uitvallen van elke onderneming, die het Nederlandsch gouvernement ter verbetering der kolonie heeft beproefd, waartoe vooral hebben bijgedragen ongeschiktheid van gekozene personen, verkeerde plannen, slechte en onvoldoende maatregelen, en bijna volstrekte onbekendheid met de capaciteiten van volk en bodem.

Deze drie punten zullen in het verder beloop van dit stuk nader worden behandeld.

Ten einde zoo duidelijk mogelijk te zijn, zal deze *bijzondere beschouwing* bestaan in de behandeling van vier punten, waaruit blijken moet of deze zoo weinig gekende en gewaardeerde kolonie opmerking verdient of niet, en — of de GOUDKUST niet zou kunnen worden veranderd, van een *laatpost* in een *rentegevend en vruchtdragend* gewest en dat wel in betrekkelijk zeer korten tijd.

Genoemde vier punten van behandeling zijn:

a. Wat is de kust van Guinea geweest?
b. Wat is zij thans?
c. Wat zal zij worden bij verzuim of zwakheid?
d. Wat kan zij worden bij behartiging?

WAT IS DE KUST VAN GUINEA GEWEEST?

Onze Goudkust-kolonie is wèl eene der meest eigenaardige onzer overzeesche bezittingen, zoowel wat betreft hare verovering op de Portugezen en het verder beloop harer handelsgeschiedenis, als haren tegenwoordig geheel bijzonderen toestand. —

In 1637 werd den Portugezen het hoofdkasteel St. George te Elmina ontweldigd, door een Hollandsch smaldeel afgezonden uit Fernambuck door Prins Johan Maurits van Nassau, destijds gouverneur van onze Braziliaansche wingewesten. Sedert 1482 had Portugal dat punt bezeten. Allengs vielen den Hollanders meerdere sterkten in handen, tot dat in 1641 een wapenstilstand werd gesloten voor tien jaren, welk voorloopig verdrag naderhand door een finaal vredestractaat is gevolgd in 1661. (De Munstersche vrede in 1648 schijnt dus op de aangelegenheden van Guinea geen directen invloed te hebben uitgeoefend). In beide tractaten (van 1641 en 1661) was de uitdrukkelijke bepaling opgenomen, dat de W.-Ind. compagnie, »die deze landen *in naam van den Staat* heeft gepossedeerd exclusievelijk den privaten handel zou uitoefenen van af Malegette of Kaap Palmas tot en met Benin."

Eenige artikelen dezer verdragen zullen in het vervolg ter sprake komen. De inboorlingen des lands, de krachtige magtsontwikkeling der Nederlanders tegenover het ontzenuwd bestaan, het verdorven en zwak bestuur der Portugezen ziende, hebben weldra onze natie als hunne overheid erkend; en de naam der Portugezen is in zoo ver ter kuste van Guinea als heerschende mogendheid verloren gegaan, dat de Nederlanders door landzaten met den naam van Kankan, d. i. *de eersten* werden bestempeld. Trouwens in de dagen van bloei, voorspoed en magt der West-Indische Compagnie was de naam van Kankan dan ook geen wonder; de Nederlander stond in eere bij den Afrikaan, zoowel wegens zijne krachtige houding als ter oorzake der onbekrompen uitgaven, die toen plaats hadden. Het octrooi van het exclusive bezit en den privaten handel dezer kust werd ten behoeve der W. I. Compagnie herhaalde malen door de H. M. Heeren Staten-Generaal vernieuwd, en het personeel ter kuste was toen vrij wat talrijker dan thans. Toen Bosman Guinea in 1704 beschreef, was het getal der »bedienden der W. I. Compagnie" ongeveer zestig, behalve dat der militairen. Toen ter tijde moeten er ook Europesche soldaten in de kolonie geweest zijn, want men was nu en dan gewoon uit die militairen *adsistenten* te kiezen, zoowel voor handels- als administratiewerk.

Doch het monopolie dezer kustlanden *kon niet* op den duur in het ongestoord bezit blijven bij de W I. Compagnie. De voorwaarts strevende handelsgeest, en de daaruit voortvloeijende speculatien begonnen zich weldra aan Afrika's Westkust te vertoonen. Mededinging, zoowel van Nederlandsche kooplieden als van vreemde natien, deed zich meer en meer voor. Zoo dreven Vlissingsche en Hollandsche schepen een vrij sterken smokkelhandel langs de geheele kust. Geen wonder, dat de Negers, hoe streng het verbod daartegen ook was, zich gaarne met deze zoogenaamde onvrije schepen (Lorredraaijers) inlieten; hunne goederen waren goedkooper en niet zelden veel beter. Zoo protesteerde ook Diogo de Mendoza, buitengewoon gezant des Konings van Portugal te 's Hage, in 1727, tegen de handelingen der W.I. Compagnie, dewijl zij den Portugeschen handel aan de Goudkust wilde beletten. Ook de Engelschen waren niet achterlijk gebleven, om ons afbreuk in den handel te doen, en hadden ons tevens reeds verscheidene belangrijke vaste punten ontweldigd.

Een gevolg van dit een en ander, en voornamelijk van de meer vrijzinnig wordende handelsbegrippen was, dat de Staten-Generaal in 1730 den exclusiven handel der W. I. Compagnie beperkten binnen de grenzen van Apollonia tot aan de Voltarivier; terwijl in 1754 nog vrijere handelsbepalingen werden vastgesteld, zoodat de vaart op Guinea voor anderen meer toegankelijk was geworden. Echter beging men daarbij de *kapitale dwaling* den bedienden der W. I. Compagnie het vrije handeldrijven toe te staan, mits betalende hiervoor eenige percenten aan het commercieel bestuur. Van dien tijd af gingen de zaken der eenmaal zoo bloeijende W. I. Compagnie zigtbaar achteruit, want de grootste handels-voordeelen kwamen aan de beambten en de enorme uitgaven bleven voor hare rekening, en de geest om voortaan meer voor persoonlijk belang, dan voor algemeene welvaart te zorgen, heeft zich ongelukkiglijk tot in latere dagen voortgeplant.

Wij dienen hier tevens op te merken, dat de magt en invloed der Engelschen zich begon te doen gevoelen, vooral nadat zij in 1662 bij koninklijk

(1) *Alle historische feiten. Ik overdrijf dus niets. Gedurende mijn verblijf in Afrika waren deze gezegden nog gangbare pasmunt. Ik zal overigens de onvoorzigtigheid niet hebben van mede te deelen wat niet bewezen kan worden.*

patent van Karel II zich tot eene maatschappij hadden gevormd, onder den naam van „Royal Adventures." Niettegenstaande de worstelingen, tegenspoeden en zware verliezen van dit en de naderhand gevormde genootschappen, hebben de Engelschen zich door hunne standvastigheid en volharding weten staande te houden tot dat de kroon zich de kolonie aantrok, en sedert dien tijd is snelle vooruitgang in de Britsche kolonien te miskennen noch te loochenen. (2)

Verscheidene voorname punten waren ons bereids ontnomen, zoodat een groot getal Engelsche forten en nederzettingen te midden onzer bezittingen verrezen. Daarentegen verflaauwde meer en meer de wakkere ijver, die den Hollander vroeger zoo zeer gekenmerkt had. Een sprekend bewijs hiervan kan ik aanhalen uit eene correspondentie van het jaar 1748, thans nog te vinden in het archief te St. George, tusschen den toenmaligen commandant van Commany en het hoofdbestuur te Elmina, waarbij de eerste zich beklaagde over de flaauwe en achteloozе wijze, waarop de dierste belangen der kolonie tegenover de Engelschen werden behandeld. Berigtgever eindigde zijne missive met de woorden: Ik weet zeer goed hoe een ieder er over denkt *„het zal* MIJN *tijd wel uithouden."* Welke spreuk, zoo als wij boven bereids hebben gezien „geijkt" is, want onze beschouwingen vervolgende, zal men zonder moeite ontwaren, dat genoemde ongelukkige dispositie der ambtenaren met der tijd niet geheel is verbeterd, doch is blijven voortduren tot zelfs op onzen tijd.

De W. I. compagnie werkte alzoo voort met vermeerderde inmenging en concurrentie van vreemden en met blijkbaar verminderd gewin, totdat in 1791 dit ligchaam ophield te ageren en de bezittingen ter kuste van Guinea regtstreeks aan den staat kwamen, die daarbij zoowel het heirleger van nuttelooze beambten, als de oude, half bedorven koopgoederen overnam.

De Staat nu een geheel ander ligchaam zijnde dan de W. I. compagnie, had, zoo als naderhand het Engelsch gouvernement bij die gelegenheid wijselijk heeft gedaan, onmiddellijk eene groote *reorganisatie* kunnen daarstellen, niet alleen in het personeel en in de administratie, maar ook in de houding en betrekking tegen over den inlander. Het was immers een hoogst natuurlijk gevolg van de handels-politiek, dat de W. I. compagnie alles had doen aanwenden om alleen de *mercantile belangen* dier tijden voor te staan en noch aan de bevolking, noch aan den bodem eenige aandacht of belangstelling te wijden. De handel toch behoorde der compagnie, en het land den staat. Van daar dan ook de weinige bekendheid met den grond, met zijne bestanddeelen en capaciteiten tot zelfs in onze dagen, want, de staat bleef denzelfden weg bewandelen; een weg, die, wat oude instellingen en gewoonten betreft, nog niet geheel verlaten is.

Voorzeker zijn de denkbeelden omtrent deze aangelegenheden, door J. A. de Marrie in 1817 geuit, niet zoo geheel uit de lucht gegrepen. In vermeen zoo veel mogelijk de aangelegenheden der kolonie te hebben onderzocht en rijpelijk herdacht, doch ik kan in alles dien schrijver geen ongelijk geven. Hoewel hij in verscheidene andere mededeelingen wel wat oppervlakkig heeft gehandeld, verdient hij het discrediet niet, dat de zoogenaamde oudgasten der Goudkust hem hebben willen aanwrijven, doch hun waren die harde waarheden niet overaangenaam.

Ik herhaal het derhalve, had men bij den overgang des bestuurs in handen van den Staat terstond willen overgaan tot het zuiveren van de administratie en het organiseren van een personeel, dat in plaats van de oude handelsrigting te zijn toegedaan, staathuishoudkundige verpligtingen zou te vervullen hebben gehad, dan zou de oude ongelukkige sleur, die nu nog bestaat, reeds lang zijn verdwenen. Had men toen ook begonnen met het afschaffen van nutteloos gewordene en telkens nu nog herhaalde geschenken en tractementen aan landsgrooten (waarvoor zij niets doen) dan ware er bereids eene aanmerkelijke som voor den Staat gespaard geworden. Wat een voormalig *Commencerend Ligchaam* aan uitgaven en geschenken noodig oordeelde om den inlander voor den handel te lokken, dat behoeft voorzeker de Staat niet uit te keeren. Echter, hing bij mijn vertrek uit Afrika in October 1859 een tarief op het gouvernements-bureau te St. George, inhoudende de geschenken bij feestelijke gelegenheden te verstrekken aan de landsgrooten en de Heidensche priesters!

Ja, onlangs was nog de gewoonte niet afgeschaft, dat nieuwe commandanten op buitenforten zekere hoeveelheden kruid, tabak en rum moesten betalen aan de respective Negerhoofden, die onder hun gebied ressorteerden, om welwillend ontvangen te worden!

Ongelukkigerwijze kwamen, kort na den overgang van de kolonie aan den staat, verschillende omwentelingen in Europa, die ook het moederland troffen, zoodat daár verschillende wijzigingen van bestuur plaats grepen, tot dat eindelijk Nederland bij Frankrijk werd ingelijfd, waardoor niet alleen het nationaal bestaan was opgeheven, maar ook door den oorlog met Engeland de communicatie geheel was gestremd en de kolonie geheel aan zich zelve was overgelaten. Alleen had de bijzonderheid plaats, dat de Nederlandsche vlag ter Kuste van Guinea bleef waaijen, ofschoon zij in Europa was opgeheven.

In dien verwaarloosden en onzekeren staat van zaken bleef deze bezitting voortsukkelen, tot dat in 1816 generaal Daendels, bekend wegens zijne energieke handelingen in Oost-Indie, gouverneur aan de goudkust werd.

Uit verschillende stukken van het archief en van elders, alsook uit mededeelingen van geloofwaardige bronnen, is mij gebleken, dat Daendels verscheidene pogingen heeft aangewend om de kolonie te verbeteren. Meer dan één voorstel heeft de generaal gedaan, om den staat van zaken te veranderen, doch hij schijnt geen vertrouwen bij het toenmalig gouvernement in Nederland te hebben genoten en met geheel andere bedoelingen naar Guinea te zijn gezonden, dan om er hervormingen daar te stellen. Hoe het zij, Daendels liet alle verdere pogingen varen, werd zelf koopman en — stierf ter kuste van Guinea.

Toen in Nederland door de kalmte en heerschende rust in Europa, de gang van zaken geregeld voortging, begon men *na eenige jaren* weder om de Kust van Guinea te denken. Men begon aan de oude afgesleten administratie te tornen; ook de afschaffing van den slavenhandel had veranderingen te weeg gebragt en het personeel was door een en ander bereids werkelijk ingekrompen. Doch de oude sleur bleef bestaan. De geschenken in rum, tabak, etc.; de nuttelooze kostgelden duurden voort, en het daar zijn van een Europeesch personeel bleef doelloos voor gouvernement en kolonie. Zulke wijzigingen in administratieve vormen hebben nu en dan plaats gehad, zonder dat ooit om het *doel* van ons daarzijn in Afrika in de verte gedacht werd. Trouwens het kon wel niet anders, want ik geloof niet dat er tot nog toe zoodanig *doel* bestaat! De kolonie was toen — wat zij nog is — een lastpost voor het moederland, een toevlugtsoord voor ontredderde fortuinen, eene sterfplaats voor afgesleten ligchamen. Voegt men hierbij het ongezonde van de gekozen woonplaats en het eentoonig, van allen beschaafden omgang, verstoken leven onder bedorven natuurmenschen, de weinige onderlinge genegenheid, de nu en dan herhaalde verwikkelingen met de inlanders, dan kan het niet anders of de Goudkust moest als een hoogst verdacht en dus weinig belangstelling verdienend land worden aangemerkt. Wel is waar, de handel is voor een korten tijd afgeschaft geweest, doch om weldra met vernieuwde kracht weder te worden hervat. Dit begon vooral sterk aan te wakkeren toen een Hollandsch huis eene soort van monopoliehandel op de kust begon, waarbij de gouverneur, hoofd-agent en meest alle ambtenaren en officieren factorijhoupers van dat handelshuis waren, en zoo sterk werden de commerciele bezigheden doorgezet, dat deze met een kleine schooner begonnen zijnde, bij mijne komst te Elmina in het begin van 1856 het bedoeld handelshuis 11 a 12 schepen in de vaart op de kust had.

Men was toen zoo druk aan de kustlijn bezig, dat men niet wist wat in onzen rug in het binnenland gebeurde of gebeurd was; ook had niemand de geringste gedachte om iets ter zedelijke opbeuring der Kolonie te doen, en vaak werd ter bereiking van een of ander handelsdoel misbruik van magt gemaakt. Zoo werden gouvernements-pakhuizen, vaartuigen en werklieden ten dienste van den handel gebruikt. Zelfs de kettingjongens (gouvernements-gevangenen) moesten vaak laden en lossen. Behalve een aantal kano's heb ik ook de gouvernements gekoperde barkas zien verslijten en dat vaartuig had toch minstens *f* 1300 gekost!

De officieren en ambtenaren zwoegden zich derhalve dood om hun ellendig tractement wat te vergrooten, want de meerdere winsten bleven aan den gouverneur en eenige bevoorregte hoofd-ambtenaren, doch het handelshuis genoot de grootste winsten — het Nederlandsch gouvernement bleef getrouwelijk de jaarlijksche subsidie uitbetalen. — Wat al haat en nijd onder de hoogere officieren en ambtenaren, wegens een of ander afgewonnen handelsvoordeel! Wat al vleijerij en kruiperij der minderen jegens hunne respective chefs, om diezelfde reden.

De tooneelen van verwarring, twist, kuiperij en haat, die plaats vonden na den dood van den laatsten handeldrijvenden gouverneur, zal ik hier met stilzwijgen voorbijgaan.

Men streed thans om het MEESTERSCHAP met evenveel vinnigheid als vroeger om een handelsvoordeel. Men zond achtereenvolgens twee gouverneurs uit Nederland, maar die beiden om onderscheidene redenen ongeschikt waren. De een toch had zich wegens vroegere onfraaije practijken den algemeenen haat op den hals gehaald. De andere een, naar ik gehoord heb, overigens verdienstelijk Oost-Indisch ambtenaar, die twee kruizen droeg, was geheel onbekend met Afrika. De man zag de Negers voor Javanen aan en *alle* blanken voor .... doch genoeg, na eenige opschudding veroorzaakt en eenige concepten voor administratieve veranderingen gemaakt te hebben, werd hij ongesteld en vertrok.

Nog nimmer was de kolonie in zoo korten tijd het tooneel van zooveel omkeering, opschudding en verwarring geweest, zoo vele snel op elkander volgende gebeurtenissen kon men zich niet herinneren; en toch, de kolonie was gebleven wat zij eigenlijk nu nog is.

Bij het nagaan van de gebeurtenissen, die in de laatste jaren plaats grepen, mag hier echter niet worden vergeten, het streven van het departement van kolonien, om onze bezittingen in Afrika door cultuur en industrie op te beuren en alzoo voor haar eene bron van welvaart te openen. Meer dan eene poging is aangewend geworden om dit loffelijk doel te bereiken. De mislukking daarvan is niet te wijten aan genoemd departement, maar gedeeltelijk aan de ongelukkig uitgevallen keus der personen, die de uitvoering dezer pogingen moesten besturen (3), gedeeltelijk aan de verkeerde ziens- of handelwijzen der toenmalige hoofdambtenaren. De weinige lust om hierin mede te werken, ontsproot hoofdzakelijk uit ingewortelde geheehtheid aan den meer gemakkelijken ruilhandel, en uit het niet kunnen beseffen van de hooge waarde, die cultuur en nijverheid aan nog ongeploiteerd land geven kan.

Tot slot van dit eerste hoofdstuk, zal ik omtrent deze mislukte pogingen iets mededeelen.

GOUDDELVING. De Heer H., Duitscher van origine, is door het Nederl. gouvernement naar Guinea gezonden, om mineralogische onderzoekingen te doen. Die Heer kwam zonder één werktuig medegebragt te hebben, woonde eenige *diners* te Elmina en Cape Coast bij en vertrok zonder iets van belang onderzocht of gedaan te hebben. Ten gevolge van een door genoemd persoon ingediend rapport, werd hij door het gouvernement als hoofd-directeur benoemd van de gouddelving, die aan de Kust van Guinea zou worden ondernomen. Bedoelde directeur had een vriend en huisgenoot, welke student in de regten was. Deze maakte op aanraden van den Heer H. eene vlugtige studie in het mijnwezen, en werd weldra als tweede directeur aangesteld. Deze lieden kwamen met een genoegzaam getal mijnwerkers in Guinea aan en begonnen de werkzaamheden der gouddelving nabij het dorp Dabo, in het land van Ahanta. De plaatsen hiertoe uitgekozen waren putten, door de inlanders sedert geruimen tijd verlaten, als *niet beloonende* hunne moeiten en kosten. Ook stond op een der voornaamste putten eene onuitputtelijke en onbedwingbare *waterwel*. Wat de inlandsche hoofden ook zeiden en betoogden, op die plaats *moest en zou men werken*. De uitkomst heeft daarna echter voldingend bewezen, dat de inlanders vrij wat verstandiger gehandeld hadden, dan de *zoo wijze* blanken, want na eene reeks van ongelukken en sterfgevallen, zoo van werklieden als van ingenieurs, (ook toe te schrijven aan verkeerde maatregelen en onvoldoend toevoorzigt) heeft de gouddelging, die eenige duizenden heeft gekost, opgebragt de som van ongeveer *f* 50! en niettegenstaande alle arbeid en moeite bestaan de waterwellen nog. Door de ongelukkige uitkomst is het godsdienstig vooroordeel over deze aangelegenheid van den inlander niet weinig versterkt, want het zegt: „God schiep het goud voor den zwarten man, wil er nu een blanke aankomen, dan wordt het diep in de aarde getrokken."

KATOEN. Ofschoon Afrika's Westkust en een groot deel der binnenlanden uitmuntend voor katoen-cultuur is geschikt, is onze poging, als ook eene vroegere der Engelschen, om katoen te verbouwen, mislukt en wel in de eerste plaats door de traagheid der inlanders, welke betreurenswaardige eigenschap nog niet door gepaste maatregelen bekampt was, noch is.

Wat echter de poging betreft, van *onze* zijde aangewend, valt het volgende op te merken:

De Braziliaan Rocha V... had eene verbindtenis aangegaan, om voor een zeker getal jaren de katoen-cultuur voor het Nederlandsch gouvernement te besturen. De man wist zijne zaken goed, doch geene de minste ondersteuning of medewerking heeft hij ooit mogen ondervinden van de zijde des bestuurs ter kuste van Guinea. Gedroegen zijne werklieden zich slecht, dan werd hij niet gehandhaafd. Zelfs kreeg hij er de schuld van, zoodat hij weldra alle gezag over zijne luije en onwillige onderhoorigen verloor, en dit had natuurlijk een nadeeligen invloed op de cultuur zelve. Er moest geplant, gezuiverd, geplukt en verzonden worden; de *kwaliteit* was goed, doch de *kwantiteit* was zeer gering, want 1°. den armen Braziliaan werd de hand niet boven het hoofd gehouden tegenover zijne werklieden; 2°. men had hem ook geene vrije keus der gronden gelaten; de gouverneur en eenige hoofd-ambtenaren, die nu en dan eens wilden *gaan kijken*, eischten, dat de katoen in de onmiddellijke nabijheid van het fort zou verbouwd worden. Ook was de katoenplanter gehaat om de twee bespottelijke redenen: *a.* men kon hem niet verstaan; *b.* hij had meer tractement dan de toenmalige boekhouder (2de persoon ter kuste van Guinea).

Rocha V.... was zoo geplaagd en geharrasseerd, dat hij blijde was, in het geheim zich op een Bahia-schip te kunnen inschepen, zonder het hem nog toekomend geld te reclameren.

TABAK. Deze cultuur heeft ter kuste van Guinea dezelfde ongunstige uitkomst opgeleverd als de beide beschrevene ondernemingen. Eerstens door genoemde traagheid der inlanders en de navolgende bij-omstandigheden: In plaats van iemand, die met de tabaks-cultuur der tropen bekend is, of althans met den landbouw der keerkringsgewesten in het algemeen, arriveert een jongman van den landbouwersstand uit Gelderland, die niet zonder moeite zijn naam kon schrijven. Het is waar, de Heer M. had een goed hart, maar wat zegt dat ter voering van directie eener nieuw aan te vangen cultuur? was eenige botanische kennis, eenige vertrouwdheid met landhuishoudkunde geen vereischte, om zulk eene belangrijke zaak wel te doen slagen? Zelfs het *savoir commander* werd hier ten eenenmale gemist, en dit alles gevoegd bij de onverschilligheid, voortspruitende uit volslagen gebrek aan kennis dezer aangelegenheid bij het toenmalig bestuur, maakte, dat de tabaks-cultuur niet die uitkomsten opleverde, die men er van had mogen verwachten. En toch, niettegenstaande dat alles, leverde de slechts half goed gekozen grond zulken uitmuntenden tabak, dat nog heden verscheidene tabakshandelaren het bejammeren en zich verwonderen, dat er geen tabak meer aan Afrika's westkust wordt geteeld. Doch alles verliep door gemis aan een geschikt en zaakkundig directeur der culturen en de onvergeeflijke onverschilligheid des hoofdbestuurs te Elmina. Men zat in het fort, men at, men dronk.... doch genoeg!

(2) *Onmiddellijk toch na de aanhechting der Guinea-bezittingen aan de Engelsche kroon, was de handel aan de kooplieden overgelaten en het gouvernement stelde zich ten hoofddoel: publieke welvaart en vermeerdering van invloed bij de verschillende inlandsche stammen.*

(3) *Het is niet altijd gemakkelijk om geschikte Hollanders naar het buitenland te krijgen, zij blijven liever te huis; als of Nederland nog niet bevolkt genoeg was!*

CONCERT- EN TOONEELNIEUWS.

AMSTERDAM, Zondag 24 Junij.

STADS-SCHOUWBURG. Het drama: *Adrienne le Couvreur* is, zoo als men weet, door Scribe en Legouvé voor Mlle. Rachel geschreven; toen wij vernamen, dat hare opvolgster, Mw. Ristori, in dat karakter zou optreden, kwam een oogenblik de vraag bij ons op, of Ristori wel deed eene rol te spelen, welke misschien beneden haar talent was. De classieke rigting van haren geest, waarvan haar spel de blijken draagt, haar ontzagwekkende blik, haar stout voorkomen maakten haar, dacht ons, (wij hadden een portret van Adrienne le Couvreur voor ons liggen) minder geschikt om als Adrienne datgene te zijn, wat zij tot nog toe in elke rol geweest was: de schoonste type, de getrouwste verpersoonlijking van het karakter, dat zij voorstelt. Wie toch zal zich immer Medea, Phedra, Judith, Elisabeth, Maria Stuart herinneren, zonder zich die voor te stellen, zoodanig als Ristori ze heeft veraanschouwelijkt? En toch, wij hadden ons vergist. Mw. Ristori was Adrienne Lecouvreur zelve, of liever zij was meer dan dat. Hadden wij Ristori in andere rollen de hevigste hartstogten, liefde, haat, minnenijd, moederlijke teederheid, zelfopoffering, heersch- en wraakzucht met onovertrefbare waarheid zien wedergeven, als Adrienne zou zij ons het bewijs leveren, dat hare krachtige ziel, haar ontwikkelde geest, ook voor andere, zachtere aandoeningen vatbaar zijn; dat zij die even goed weet te begrijpen als terug te geven.

Wat haar spel ditmaal, daar zij in deze rol de krachtigste hulpmiddelen van haar talent, hare schoone houdingen, haar doorborende blik, hare hartstogtelijke stem, die in hare oogenblikken van opgewondenheid in de borst weerklank vindt, niet aanwenden kon, inzonderheid bocijend maakte, was de délicatesse, het fijn gevoel, de goede smaak, de edele toon waarvan haar spel de blijken droeg. Indien gij u den brief van Adrienne Lecouvreur herinnert, welken de prinses de Bouillon aan Athenaïs voorleest, dan zult ge daarin eene phrase vinden, die hier geheel uitdrukt, in welken geest Mw. Ristori de rol van Adrienne heeft opgevat. *„Elle est si digne, si charmante, si gracieuse, elle sent tellement sa vraie princesse,"* is het niet alsof de schrijvers Mw. Ristori als Adrienne gezien hadden, toen zij deze regels ter neder stelden; de beschrijving ware volledig geweest hadden zij er: *„si noble"* bijgevoegd.

En juist de tentoonspreiding van die eigenschappen maakte Ristori als Adrienne Lecouvreur zoo belangwekkend; zonder die waardigheid, die de eenvoud tot grondslag heeft, zonder dien fijnen toon, welke het kenmerk is harer beschaving, zou zij, en voornamelijk in het tweede en derde bedrijf, niet zoozeer de belangstelling van het publiek getrokken, niet zoozeer de aandacht geboeid hebben. En indien ge daarbij voegt den zielenadel, welken Adrienne aan den dag legt, dan hebt ge het geheim, waarom Ristori ook in die rol, welke oppervlakkig genomen, beneden haar talent is, zooveel succes behaalt, zoozeer de bewondering en toejuiching weet op te wekken.

Reeds het eerst optreden van Risteri draagt de blijken van die diepe studie, welke het kenmerk is van haar talent. In gepeins verzonken komt zij binnen; zij bestudeert hare rol, en hare afgetrokkenheid, het gevolg der inspanning harer ziel is zoodanig, dat zij hen, die haar omringen niet gewaar wordt. De abt de Choiseul spreekt haar aan en dadelijk beantwoordt zij hem op dien fijnen toon en in die beschaafde vormen, de vrouw van de wereld eigen. In haar onderhoud met Michonnet legt zij eene hartelijke belangstelling, eene innigheid van gevoel aan den dag, welke de uiting zijn der dankbaarheid, die zij voor hem gevoelt. Doch de rollen verwisselen; van toehoordster wordt zij spreekster; zij verhaalt hare eerste ontmoeting met Maurits van Saksen, en haar hart klopt harder, haar bloed vloeit sneller, wanneer zij voor hare herinnering terug roept het oogenblik, waarin Maurits haar tegen den moedwil der edellieden beschermt; haar gelaat is de spiegel van de vurige bewondering, de geestdrift en innige liefde, welke zij voor den held gevoelt. Een der schoonste tooneelen is het oogenblik waarin zij de vlugt der prinses de Bouillon begunstigende, bemerkt dat zij eene mededingster redt; zij grijpt haar bij de hand, en hare opgewekte jaloezij blijkt uit de met kracht geuite woorden: „wie geeft *u* het regt hem *Maurits* te noemen." Onbegrijpelijk stout en trotsch, maar harer waardig, is haar antwoord op de bedreiging, welke de prinses haar doet van haar in het verdorf te zullen storten: „Hier ik, ik beschikt u!" Haar gelaat drukt al datgene uit wat in hare ziel omgaat, op dit oogenblik dat Maurits haar ten huize van de prinses de Bouillon met een koelen groet voorbijgaat; maar meer nog lijdt zij wanneer deze naast de prinses plaats neemt, en zich met haar op galante wijze onderhoudt. Misschien had zij geduldig verdragen, vergeten, niet meer bemind te worden; maar die tarting gaat hare krachten te boven, en zij wreekt zich, waar zij met krachtige stem, met vlammend oog, de Phedra voorstellende de Prinses aanwijst en tot haar zegt:

. . . . . „Je ne suis point de ces femmes hardies,
Qui goûtant dans le crime une honteuse paix,
Ont su se faire un front, qui ne rougit jamais."

Doch zij is uitgeput en bezwijkt onder den last harer aandoeningen; zij heeft behoefte te weenen en verlaat, een blik van smart en verwijt op Maurits werpende, de zaal.

In het laatste bedrijf bereikt Ristori het toppunt van schoonheid, en overtreft zij zich zelve. Zie hoe zij lijdt, nu zij zich door Maurits verraden acht; hare innige, teedere liefde, hare opofferingen zijn met ondank beloond; en wat haar het meest pijnigt: Maurits is niet meer het ideaal dat hare vurige, edele verbeelding haar heeft voorgesteld en voor hetwelk alleen zij zulk eene liefde gevoelen kon; in hare achting is hij gedaald; hij heeft haar als een gewoon man verlaten, en dat wel voor eene vrouw, welke in zedelijke waarde ver beneden Adrienne staat. Maar toch, nog bemint zij hem innig; en zij uit een kreet wanneer het kistje wordt binnen gebragt: „van wege den Graaf van Saksen". Zij siddert, de bevigste aandoening, vrees, hoop, hebben zich van haar meester gemaakt; met bevende hand opent zij het kistje: stuiptrekkend en met een onderdrukten gil rilt zij terug: Maurits heeft haar haar bouquet teruggezonden.

Hare wanhoop gaat over in verontwaardiging, in minachting; zij werpt de bloemen op het vuur. Zij is thans sterk en zeker van zich zelve; zij heeft hare liefde overwonnen. Maar daar hoort zij zijne stem; en zij vergeet alles, zijne trouweloosheid, zijn verraad; zij werpt zich in zijne armen. Maurits regtvaardigt zich, en zij luikt weder op; al hare droefheid is verdwenen, en zij is het beeld van glanzende vreugde en geluk, wanneer zij Maurits woorden herhalende uitroept: *„zik, uwe echtgenoot."* Maar langzamerhand begint het onzigtbare gif te werken en hare trekken veranderen; zij lijdt, niet meer in het hart, zegt zij, maar in het hoofd. De werking van het gif maakt vorderingen; zij vervalt tot een toestand van waanzin; zij stoot Maurits terug, dien zij niet meer herkent; hare verbeelding voert haar op het tooneel; aller blikken zijn op haar gevestigd, men bewondert haar, men juicht haar toe; diepe stilte heerscht in de zaal: Adrienne spreekt. Maar wat doet plotseling dat gelaat krampachtig zamentrekken. „Zie, zie dan toch!" Zij heeft Maurits in zijne loge ontdekt, en waant dat hare mededingster zich bij hem bevindt: „Maurits! hij ziet mij niet eens; hunne oogen ontmoeten elkander; hij drukt hare hand; hij vergeet mij! hij ziet niet eens dat ik sterf." Maar hare rede keert terug. Zij herkent Maurits. Vreeselijke smarten doorrijten haar den boezem; maar zij is gelukkig, want zij wordt bemind; eene heerlijke toekomst wacht haar! „Mijn God! en thans moet ik sterven. Voor eenige oogenblikken ware de dood mij eene weldaad geweest; maar thans: hij bemint mij, hij heeft mij zijne vrouw genoemd. Hemel, heb medelijden! ik ben nog zoo jong en het leven is zoo schoon; nog slechts eenige dagen." Vruchteloos! De kracht en het leven verlaten haar. In de armen van Maurits blaast zij den laatsten adem uit.

De gordijn valt, en een gevoel van bevrijding, van verligting maakt zich van den toeschouwer meester. Goddank! het was slechts een droom; eene fictie; men herademt, want terwijl ge de woorden uit Adrienne's mond opvingt, terwijl uw oog hare bewegingen volgde, werd langzamerhand uwe ziel ingespannen; een magnetische invloed deed zich gevoelen en terwijl uwe verbeelding geboeid is, vergeet ge plaats en tijd; geen geruscht stoort de illusie; men zou het vallen eener speld kunnen gehoord hebben; de omgeving verdween en slechts Adrienne bleef overig, van wier doodstrijd men getuige was; wier sterven in u een gevoel van smart, van deelneming opwekte, dat u pijnlijk aandeed, en in menig oog een traan te voorschijn riep, waarvan men zich zelf niet bewust was.

Maar naauwelijks is dan ook de gordijn gevallen, naauwelijks is de betoovering verbroken, of de diepe, angstige stille maakt plaats voor luidruchtige toejuichingen; de zaal weergalmt, het gebouw schudt; iedereen juicht met hand en mond. Ristori komt terug, glanzend en gelukkig; zij zegepraalt. Een kreet gaat op, waarin aller stemmen zich vereenigen; een bloemenregen begroet haar; kranen en bouquetten worden ten tooncele geworpen. En nog eens, nog eens wordt zij teruggeroepen, nog eens geniet zij hare zegepraal. Nog eens hoort men handgeklap, nog eens toejuichingen, tot dat de plotselinge vermindering van het licht in de zaal u herinnert, dat ... aan alles een eind komt, zelfs aan de bewondering.

Het meerendeel van het personeel, dat Mw. Ristori vergezelt, heeft ook ditmaal regtmatige aanspraak op lof, en inzonderheid Mw. Santoni (Prinses de Bouillon) en Mw. Biagini (Athenaïs). De rol van Michonnet werd door den Heer Tessero uitmuntend gespeeld; van Maurits van Saksen (eene ongelukkige figuur in dit drama) wist de Heer Boccomini weinig te maken. De abt de Choiseul en de Prins de Bouillon werden goed voorgesteld. Een bijzondere vermelding verdienen de prachtige costumes, zoowel die van de Dames Santoni, Biagini, Picchiottino, als die van Mw. Ristori zelve, welke laatste, zoo wij ons niet vergissen, vijf maal in een verschillend costuum optrad. Spreken wij van costumes, dan komen wij als van zelve tot de mise-en-scène en de decoratien, welke zeer schoon waren, en waren aan in den laatsten tijd veel gerestaureerd schijnt te zijn; o. a. de bekende Romeinsche zaal (in de Medea). Om kort te gaan, de schoone lijst was de kostbare schilderij waardig.

SCHAAKSPEL.

OPGAAF N°. 679.

Wit begint en geeft op den 3den zet mat.

ZWART.

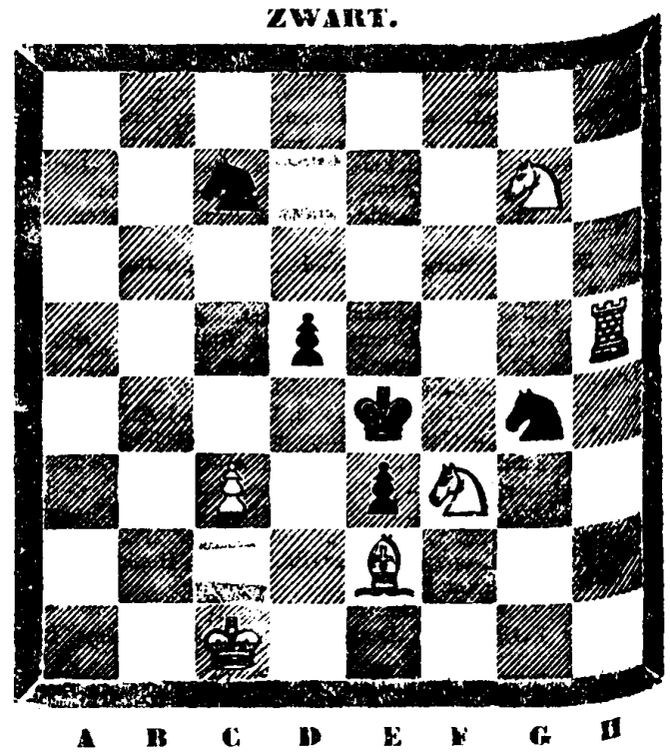

A B C D E F G H

PROBLEMA'S.

1. WIT. Kon. E 7, Kast. G 5, Rheer B 6, C 4, Paarden E 2, F 7, Pion C 3.
ZWART. Kon. E 4, Kast. B 3, Paard G 2, Pions A 7, B 7, D 6, E 5, F 2, 5, G 4.
Wit geeft op den 3den zet mat.

2. WIT. Kon. G 2, Kast. A 1, Rheer C 1, Paard E 3, Pions D 4, F 2, G 6, H 4.
ZWART. Kon. F 4, Rheer D 5. Paard C 5, Pions E 4, G 7, H 6.
Wit geeft op den 4den zet mat.

OPLOSSING VAN N°. 678.

1.	WIT.	E 6 op C 5	ZWART.	E 7 op D 8
2.		D 5 „ E 5		F 6 „ E 5
3.		A 5 „ C 3 †		E 5 „ F 4
4.		C 5 „ E 6 † en mat.		

OPLOSSING DER PROBLEMA'S.

1. WIT. D 6 op F 5, H 5 op F 3, G 7 op B 7 (met variatie).
2. WIT. G 2 op G 3, C 6 op B 4, D 4 op F 5, C 3 op D 4 (met variatie).

Wij hebben goede oplossingen van de Opgaaf ontvangen van het Schaakgenootschap te Wijnaldum en van de HH. G. S. en J. D. B. te Dordrecht, Ema alhier.

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS. — GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOON.